

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 40

Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ve 15 Milletvekilinin Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1490) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1490 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
- Katılma Yazısı 4
- Genel Gerekçesi 5
- Madde Gerekçeleri 5

• Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu 9

• Muhalefet Şerhleri 15

• Teklif Metni 35

• Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 35

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Hüseyin Yayman</i>	<i>İsmet Uçma</i>	<i>Hacı Ahmet Özdemir</i>
Hatay	İstanbul	Konya
<i>Ahmet Özdemir</i>	<i>Şeyhmus Dinçel</i>	<i>Zeynep Gül Yılmaz</i>
Kahramanmaraş	Mardin	Mersin
<i>Ayşe Keşir</i>	<i>Ahmet Sami Ceylan</i>	<i>Mustafa Esgin</i>
Düzce	Çorum	Bursa
<i>Hacı Turan</i>	<i>Emine Nur Günay</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>
Ankara	Eskişehir	Erzurum
<i>Rıza Posacı</i>	<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Markar Eseyan</i>
Aydın	Giresun	İstanbul
	<i>Hasan Turan</i>	
	İstanbul	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/1490) Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum;

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

24.12.2018

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1490)	
ESAS	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Ülkelerin kültürel ve ekonomik kalkınmalarında öneme sahip olan sinema sektörü, ülkemizde son yıllarda hızla değişmekte ve gelişmektedir. Sektörün Devlet eliyle desteklenmesi bu süreçte önemli rol oynamış, film üretim ve izleyici sayısının önemli ölçüde artmasına neden olmuştur. Vizyona giren yerli film sayısı 2002 yılında 9 iken, 2017 yılında 148 olmuş; 2002 yılında yerli film seyirci sayısı 2 milyon iken, 2017 yılında 40 milyonu aşmıştır. Yerli film izlenme oranında ise ülkemiz %56 ile Avrupa’da birinci sıradadır. Sinema ve dizi film sektörü bir arada düşünüldüğünde ortaya çıkan ekonomik büyüklük üç milyar Türk Lirasını aşmaktadır. Dünyanın en önemli festivallerinde Türk filmlerinin elde ettiği başarılar ve kazanılan ödüller ülkemiz tanıtımına katkı sağlamaktadır.

Türk sinemasında Devlet desteği ile sağlanan bu değişim, gelişme ve büyümenin sürdürülebilir hale getirilebilmesi için uygulanmakta olan destek mekanizmasının yenilenmesi, çeşitlendirilmesi ve güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda Kanun Teklifi ile eser sayısı ve niteliğinde artış oluşturacak, üretilen eserlerin daha fazla seyirciyle buluşmasını sağlayacak, sinema sektörünü stratejik bir sektör olarak ele alacak yeni destek mekanizmaları öngörülmektedir.

Film yapımları çekildikleri ülkelere döviz girdisi, bilgi aktarımı, ülke tanıtımı, ana ve yan sektörlerde istihdam gibi önemli katkılar sağlamaktadır. Uluslararası film yapım şirketleri ise destek sağlayan ülkelere yönelmektedir. Bu bağlamda açık hava film platosu niteliği taşıyan ülkemizin bir film çekim merkezi haline getirilmesi amacıyla ülkemizde film çekecek olan yabancı film yapımcılarına yönelik yeni destek mekanizması oluşturulmaktadır.

Ülkemizde üretilen dizi filmler 150’den fazla ülkeye ihraç edilmektedir. Bu kapsamda ülkemizin ve milli kültürümüzün uluslararası tanıtımına katkı sağlar nitelikte olan dizi filmler de Kanun kapsamında desteklenecek yapımlar arasına alınmaktadır.

Sinema sektörünün gelişiminde sürdürülebilirliğin sağlanması, uluslararası alanda rekabet gücümüzün artırılması, ülkemizin film üretim merkezlerinden biri haline gelmesi ve film turizminin desteklenmesi amacıyla söz konusu Kanun Teklifi hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Sinema filmi tanımında yer alan “kurgu” ibaresi; “kurmaca” olarak değiştirilmiş, kurgu film, belgesel film ve animasyon film tanımları sinema filmi tanımı kapsamında yer aldığından madde metninden çıkarılmıştır.

Destek türlerinin Kanununun 6 ncı maddesinde düzenlenmiş olması sebebiyle destekleme tanımı yürürlükten kaldırılmıştır.

Dizi film desteğinin yeni bir destek türü olarak eklenmesi sebebiyle dizi film tanımı yapılmıştır.

Madde 2- Üretilen eserlerin daha fazla seyirciyle buluşması, ülkemizin önemli film çekim merkezlerinden biri olması ve film turizminin desteklenmesi amaçlarıyla Bakanlıkça sinema alanında sağlanabilecek destek türleri; proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurmaca film yapım, uzun metrajlı sinema film yapım, ortak yapım, senaryo ve diyalog yazım, animasyon film yapım, kısa film yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası, dağıtım ve tanıtım ile dizi film, yabancı film yapım ve yerli film gösterim olarak belirlenmiştir.

Destek başvuru ve incelenecek belge sayısının yıllar itibariyle büyük artış göstermesi, farklı türlerdeki projelerin değerlendirilmesinin farklı uzmanlık gerektirmesi nedeniyle sayısı dördü aşmamak üzere üye sayısı yedi olan destekleme kurulları oluşturulmuş, bu doğrultuda toplantı ücretleri yeniden düzenlenmiştir.

Ülkemizin tanıtımına, ekonomik gelişimine ve önemli film çekim merkezlerinden birisi olmasına katkı sağlamak amacıyla verilecek dizi film ve yabancı film yapım desteklerine ilişkin başvuruları değerlendirmek üzere Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonu oluşturulmuştur.

Madde 3- Kayıt ve tescil ile bandrol işlemleri 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında yürütüldüğünden ilgili hükümler madde metninden çıkarılmış ve değerlendirme ve sınıflandırması yapılmamış olan sinema filmlerinin, festival, özel gösterim ve benzeri kültürel ve sanatsal etkinliklerde ancak 18 yaş ve üzeri izleyici kitlesine gösterilebileceği, sınıflandırılması yapılmış olan filmlerin ise aldıkları işaret ve ibarelere uygun olarak gösterimlerinin yapılabilmesi hükme bağlanmıştır. Ayrıca, izleyicilerin doğru bilgilendirilmesi amacıyla uyarıcı işaret ve ibarelerinin her türlü tanıtım ve gösterim alanında kullanılması zorunlu hale getirilmiştir.

Madde 4- Destek başvurusunda bulunabilecekler ile destek türü bazında projelerin toplam bütçelerinin hangi oranda desteklenebileceği ve bu Kanun kapsamındaki bütün desteklerin geri ödemesiz olarak verileceği düzenlenmiştir.

Kanun, yönetmelik ve destek sözleşmesinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya desteğin haksız alındığının tespiti halinde destek tutarının 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre hesaplanacak faizi ile birlikte geri alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 5- Bakanlığın, sinema alanındaki etkinlik, proje ve faaliyetleri destekleyebileceği, düzenleyebileceği ve ödüller verebileceği düzenlenmiştir.

Uluslararası festivallere ve yarışmalara katılım ile bunlara ilişkin tanıtım faaliyetlerini destekleyebileceği hüküm altına alınmıştır.

Tüm vatandaşlarımızın sinema filmleri ile buluşmasına katkı sağlanması amacıyla, yeterli sinema gösterim donanımı olmayan yerlerdeki kamu kurum ve kuruluşları ile kamu tüzel kişilerine donanım desteği sağlanabileceği düzenlenmiştir.

Sinema sektöründe yıllarca hizmet etmiş veya halen etmekte olan ihtiyaç sahibi sinema sanatçılarına veya sinema sektörü çalışanlarına destek sağlanabileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 6- Sinema tarihimizin başlangıcından bu yana üretilmiş eserlerin ve diğer görsel-işitsel ürünlerin; tarihi ve kültürel birikimimizin somut birer taşıyıcısı olarak korunmaları ve gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla sinema alanında arşiv veya müze oluşturulmasını teminen yurtiçi veya yurtdışından eser ya da çoğaltılmış nüshaları ve sinema ile ilgili diğer materyallerin satın alma veya bağış yoluyla temin edilebileceği düzenlenmiştir.

Madde 7- Bandrol yükümlülüğüne ilişkin iş ve işlemler 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında yürütüldüğünden ve Bakanlıkça sağlanan desteklerin geri ödemesize dönüştürülmesinden dolayı bandrol ücretleri ve geri ödemeler gelirlerden çıkarılmıştır.

Sinema filmlerinin hazırlık, yapım, yapım sonrası ve gösterim süreçlerinin genellikle bir yıldan daha uzun sürmesi nedeniyle bütün destek türleri için Cumhurbaşkanlığının uygun görüşü alınarak yıllara sari destek sözleşmesi yapılabilmesine imkan tanınmıştır.

Bakanlık bütçesi ile Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü kaynaklarının ve Bakanlığın özel hesaplarının bu Kanunda belirtilen bütün destekler için kullanılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 8- Sinema salonu işletmecileri tarafından uyulması gereken reklam, fragman ve film arası süreleri belirlenmiş, izleyici sayısının artırılmasına yönelik kampanya ve toplu satış faaliyetlerinin ancak filmin yapımcısı ve varsa dağıtıcısı ile yapılacak sözleşmeler aracılığı ile gerçekleştirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Sinema sektörüne ilişkin istatistiklerin temini ve şeffaflığın sağlanması amacıyla sinema salonu işletmecilerinin film gösterimleri ile ilgili bilgileri Bakanlığa iletmek üzere gerekli donanım ve yazılımı işler halde bulundurmaları hüküm altına alınmıştır.

Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmaması, zorunlu tutulduğu halde gerekli işaret ve ibarelerin kullanılmaması veya yanıltıcı şekilde kullanılması, reklam, fragman ve film arası sürelerine uyulmaması, film gösterimleri ile ilgili bilgilerin Bakanlığa iletilmesi için asgari düzeyde donanım ve yazılımın işler halde bulundurulmaması ve bilgilerin Bakanlığa iletilmemesi durumunda uygulanacak idarî para cezaları düzenlenmiştir.

Belirtilen yükümlülüklerle ilişkin denetimleri gerçekleştirmek üzere mahallin mülkî idare amirlerince denetim komisyonları kurulacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 9- Sinema filmlerinin yapımı veya ithalatı ile dağıtımını yapan gerçek ve tüzel kişilere verilen belgeler 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında düzenlendiğinden, 5224 sayılı Kanunun 14 üncü maddesindeki ilgili hükümler yürürlükten kaldırılmış ve madde yeniden düzenlenmiştir.

Sinema ve dizi film çekimlerine ilişkin ihtiyaç ve çözümlerin tespiti, kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ile kamuya ait alanlardaki çekim ücret tarifesinin ve çekim güvenliği esaslarının belirlenmesini teminen ihtiyaç duyulan illerde Bakanlıkça film çekim koordinasyon komisyonu oluşturulacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 10- Geçici 4 üncü madde ile Kanunda öngörülen kurulların ve komisyonların, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde oluşturulacağı ve bu süre zarfında işlemlerin mevcut kurullar ve komisyonlarca yürütüleceği, Kanunla ilgili yönetmeliklerin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulacağı, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilmiş olan destekler ve bunların geri ödemeleri için Kanunun değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanacağı, film çekim koordinasyon komisyonu kurulan illerde, komisyonca tarife belirlenmesinden önce yapılan film çekim başvuruları hariç olmak üzere daha önce belirlenmiş tarifelerin uygulanmayacağı düzenlenmiştir.

Madde 11- Kayıt ve tescil işlemleri 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında yürütüldüğünden "kayıt ve tescile de esas olacak şekilde" ibareleri 5224 sayılı Kanunun 1 inci ve 2 nci madde metinlerinden çıkarılmıştır.

Sinema alanında ilgili paydaşlarla sektörel toplantıların mutlak şekilde yapılması sebebiyle yılda bir kez toplanan ve bağlayıcı karar alma yetkisi bulunmayan Danışma Kurulunu düzenleyen 5224 sayılı Kanunun 5 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Destek türlerinin geri ödemesiz olarak düzenlenmesi sebebiyle 5224 sayılı Kanunun 12 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Sinema ve müzik eseri yapımca belgesi ile kayıt ve tescil ve bandrol işlemlerine esas teşkil eden diğer belgelerin 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında düzenlenmesi sebebiyle 5224 sayılı Kanunun 15 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 12- Yürürlük maddesidir.

Madde 13- Yürütme maddesidir.

Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve

9 Ocak 2019

Spor Komisyonu

Esas No: 2/1490

Karar No: 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hatay Milletvekili Hüseyin YAYMAN ve 15 Milletvekili tarafından 21/12/2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen 2/1490 esas numaralı “Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 9 Ocak 2019 tarihli toplantısında, Kanun Teklifi sahipleri ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Bakan Yardımcısı Ahmet Haluk DURSUN ve Kültür ve Turizm Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Rekabet Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ile sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

2/1490 esas numaralı Kanun Teklifi ile;

- Sinema türlerinin kısa film ve animasyon film gibi çeşitli sınıflandırmalarda değerlendirilebilmesi ve desteklenebilmesi için karar verecek kurul sayısının artırılması,
- Dizi filmlerin destekleme kapsamına alınması ve dizi filmler ile yabancı sinema filmleri için ayrı bir “Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonu” oluşturulması,
- İzleyicilerin doğru bilgilendirilmesi amacıyla uyarıcı işaret ve ibarelerin her türlü gösteri ve tanıtım alanında kullanılmasının zorunlu hale getirilmesi ve bu işaretlere uygun olarak gösterimin yapılmasının sağlanması,
- İlgili projelerin hangi oranda desteklenebileceğinin belirlenmesi ve belirlenen şartlara uyulmaması durumunda sağlanan desteklerin geri alınması,
- Bakanlığın sinema sektöründe çeşitli faaliyetler düzenleyebilmesi, ödüller verebilmesi, sinema gösterim imkânının sınırlı olduğu yerlerde kamu kurumlarına sinema gösterimi için donanım desteği sağlayabilmesi ve ihtiyaç sahibi olduğu değerlendirilen sinema sanatçılarına destek olabilmesi,
- Sinema alanındaki eserlerin korunabilmesine ve gelecek kuşaklara aktarılabilmesine yönelik arşiv ve müze oluşturulması için ihtiyaç duyulan satın almaların gerçekleştirilebilmesi,
- Sağlanan desteklerin geri ödemesiz hale dönüştürülmesi nedeniyle geri ödemelerin gelirlere çıkarılması ve desteklerin birden fazla yıla yayılmış olarak sağlanabilmesi,
- Sinema salonu işletmecileri tarafından uyulması gerekli reklam ve fragman gösterim süreleri ve bu sürelere uyulmaması durumunda uygulanacak yaptırımlara ilişkin esasların belirlenmesi,
- Sinema ve dizi film çekimlerine ilişkin ihtiyaç ve çözümlerin tespiti ile kamuya ait alanlardaki çekim ücret tarifesini belirlemek amacıyla ihtiyaç duyulan illerde komisyonlar oluşturulabilmesi,

➤ İlgili kurul ve komisyonların kurulmasının ve uygulamaya yönelik yönetmeliğin en geç altı ay içerisinde çıkarılmasının sağlanması,

➤ 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında düzenlenmesi nedeniyle sinema ve müzik eserleri yapımçı belgesi ile tescil ve bandrol işlemlerine yönelik belgelerin yürürlükten kaldırılması,

➤ Senede bir kez toplanan Danışma Kurulunun sinema alanındaki paydaşlar ile mutlak toplantılar yapılması nedeniyle ihtiyaç duyulmadığı için kaldırılması,

öngörülmektedir.

Kanun Teklifinin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

Komisyon Başkanı Prof. Dr. Emrullah İŞLER tarafından;

➤ Kanun Teklifinin yasalaşması durumunda teknik alt yapısı, işgücü kapasitesi ile baştan başa doğal plato olan ülkemizin bu alandaki rekabet gücünün önemli oranda artacağı ve Türkiye'nin önemli film merkezlerinden biri olacağı,

➤ Ülkemizde sinema sektörünün son yıllarda hızlı bir gelişim gösterdiği; örneğin 2002 yılında vizyona giren yerli film sayısı 9 iken, 2018 yılında bu sayının 180'i bulunduğu ve 2002 yılında 2 milyon olan yerli film izleyici sayısının 2018 yılında 44,5 milyonu aştığı; yerli film izlenme oranının ise %63 ile Avrupa ülkeleri arasında birinci sırada yer aldığı,

➤ 156 ülkeye ihraç edilen dizi filmlerimizin yaklaşık 350 milyon dolarlık ihracat büyüklüğü ile ülkemizi dünyada ikinci sıraya yükselttiği,

➤ Kanun Teklifi ile ilk kez ortak yapım, yabancı yapım ve dizi filmlere destek sağlandığı.

➤ Yoğun şikâyete konu olan sinemalardaki uzun reklam sürelerinin bu Kanun Teklifi ile sınırlandırılarak 10 dakikaya düşürülmesinin öngörüldüğü,

ifade edilmiştir.

İlk imza sahibi Hatay Milletvekili Doç. Dr. Hüseyin YAYMAN tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Kanun Teklifi ile yapılmak istenenin, sinema sektörünü daha ileri bir seviyeye taşımak olduğu,

➤ Türk sinemasında yaşanan gelişim ve büyümenin sürdürülebilir hale gelmesinin önemli olduğu,

➤ Kanun Teklifinin sektörde bulunan tüm aktörlerle bir araya gelerek değerlendirilip hazırlandığı,

➤ Kanun Teklifi ile yüzde otuzlara varan yabancı film desteğinin sağlanacağı,

➤ Türkiye'nin bir açık hava müzesi olduğu ve desteklerle birlikte dünya sineması için bir sinema platosu haline dönüşebileceği,

➤ Kanun Teklifi ile farklı ülkelerden sinemacıların bir araya getirilmesi, bilgi ve teknoloji aktarımı ile yerel fon kaynaklarına erişimin sağlanması, potansiyel pazarların oluşturulması ve tanıtım faaliyetlerinin geliştirilmesi gibi sebeplerle sinema sektöründe oldukça önemli hale gelen ortak yapımların desteklenmesine imkan sağlanacağı,

➤ Yabancı film desteği ve ortak yapım desteğine ilaveten yerli film gösterim desteği, dizi film desteği, çekim sonrası desteği gibi destek türlerinin getirildiği,

➤ Öncesinde geri ödemeli olarak verilen desteklerin geri ödemesize dönüştürüldüğü,

➤ Kanun Teklifi kapsamında belirlenen destek türlerinden ortak yapım desteği ve çekim sonrası desteğiyle bağımsız filmlere olan desteğin arttırılacağı, yerli film gösterim desteğiyle bağımsız sinema filmlerinin seyirci ile buluşmasının sağlanacağı,

➤ Filmlerin değerlendirilmesi ve sınıflandırılmasına ilişkin düzenlemelerin, hem Kıta Avrupasında hem de Anglosakson ülkelerinde mevcut olduğu,

➤ Kanun Teklifi ile festivallerde gösterilecek filmlerin istenildiği takdirde değerlendirme ve sınıflandırma kurullarına sunulup öncelikli olarak filmin uygun olduğu yaş grubunun belirlenmesine imkân tanındığı, değerlendirme ve sınıflandırmaya tabi tutulmayan filmlerin 18+ ile gösterilebileceği,

➤ Sinema Genel Müdürlüğüne yapılan destek talebinin 2005 yılında 518 iken 2018’de bu sayının 2.181’e çıktığı,

➤ Hali hazırda tek olan ve 14 üyeden oluşan Destekleme Kurulunun mevcut haliyle göreve sağlıklı şekilde devam etmesinin imkânsız hale gelmesi sebebiyle 7 üyeli ve sayısı dördü geçmemek üzere destekleme kurullarının oluşturulacağı, böylece sektör temsilcilerinin sayısının da 12’ye çıkmış olacağı,

➤ Kanun Teklifi ile reklam sürelerinin 10 dakika, film aralarının ise 15 dakika ile sınırlandırıldığı,

➤ Kampanya ve toplu bilet satış faaliyetlerinin film yapımcısı ile sinema salonu işletmecisi arasında yapılacak anlaşmaya göre belirlenmesinin düzenlendiği,

ifade edilmiştir.

Yürütmeyi temsilen Komisyon toplantısına katılan ve Kanun Teklifine ilişkin görüşleri alınan Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Ahmet Haluk DURSUN ile Sinema Genel Müdürü Erkin YILMAZ tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Kanun Teklifinin uluslararası rekabette geri kalmış sinema sektörünün dezavantajlarını ortadan kaldırmaya yönelik düzenlemeleri içerdiği,

➤ Sinema sektörünün uluslararası alanda Türkiye’nin tanıtımı açısından önemli bir köprü olduğu,

➤ Hali hazırda ülkemizde sinema sektörü anlamında uzun metraj, kısa film, belgesel, animasyon, senaryo yazım ve AR-GE türlerine destek verildiği, Kanun Teklifiyle birlikte ortak yapım, dizi film gibi yeni destek türlerinin eklendiği,

➤ Yeni destek türlerinden birincisinin bağımsız sinema eserlerini desteklemek adına sinema salonu işletmecilerine bu eserlerin sinema salonlarında gösterilmesi kaydıyla verilecek yerli film gösterim desteği olduğu,

➤ Diğer destek türünün ise tamamlanmış sinema filmlerinin çekimden sonraki teknik hususlarının tamamlanması amacıyla verilecek çekim sonrası destek olduğu,

➤ Ayrıca yabancı filmlerin desteklenmesi bağlamında ilk defa öngörülen ve ülkemizin bu alandaki potansiyelinin gerçek manada ortaya çıkarılması için son derece önem arz ettiği düşünülen yabancı film yapım desteği ile yabancı film yapımcılarına ülkemizde harcadıkları tutarın %30’una kadarının teşvik olarak iade edilebileceği,

➤ Diğer önemli bir destek türü olarak ilk kez oluşturulan ve verilme koşulları ikincil mevzuatta tanımlanacak olan dizi film desteğiyle ise bitmiş dizi filmler için ülkenin tanıtılma koşulu varsayımı altında ihraç edilen dizi filmlerin destekleneceği,

ifade edilmiştir.

Sivil Toplum Kuruluşlarının temsilcileri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Bu Kanun Teklifinin hazırlık aşamalarında sektörle irtibat kurulduğu ve sektör temsilcilerinin düşüncelerinin Bakanlıkça dikkate alındığı, bu çerçevede Teklifin geneline sektör tarafından destek verildiği,

➤ Dijital yaşamın hızla yayıldığı ve sinema salonlarının mevcut sorunlarla baş edemediği, yapımcıların ve sektördeki set işçisinden oyuncusuna kadar herkesin bir dizi sorunlarla karşı karşıya kaldığı mevcut durumda, Kanun Teklifinin, destek türleri, desteğe ulaşım ve getirdiği diğer düzenlemeler açısından çok ileri ve başarılı olduğu,

➤ Kanun Teklifinin 3 üncü maddesinde mevcut Kanunda da yer alan “Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmlerin, ticari dolaşıma ve gösterime sunulmaz.” ifadesinin Kanun metninden çıkartılmasının değerlendirilmesi gerektiği,

➤ Yargı kararları gibi, değerlendirme ve sınıflandırma kurulunun kararlarının da gerekçeli bir şekilde ve ayrıntılı olarak yazılması gerektiği,

ifade edilmiştir.

Milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Kanun Teklifinin yasakçı bir anlayışı desteklediği iddiasının gerçekçi olmadığı, son beş yılda bu alanda 5.651 filmde sadece 3 filmin pornografik içerik gerekçesiyle yasaklandığı, bu çerçevede Teklifin yenilikçi ve sinema sektörünü güçlendirici bir içeriğe sahip olduğu,

➤ Kanun Teklifi ile yılda ortalama 2.200 filmi incelemek zorunda kalan 14 üyeli tek bir kuruldan, 7 üyeden oluşan alanında ihtisaslaşmış 4 kurul ile daha nitelikli ve objektif bir yapıya geçildiği, Teklifin Türkiye’nin turizmine ve Türkiye’nin film platosu hâline gelmesine önemli katkılar sunacağı,

➤ Kanun Teklifi, Anayasa’nın “Bilim ve Sanat Hürriyeti” ile “Hak ve Özgürlüklerin Güvenceleri ve Sınırlama İlkelerine İlişkin” maddeleri ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları çerçevesinde incelendiğinde; sinema faaliyetinin özgürlük alanı ile ilişkili temel bir alan olduğu, bu kapsamda Teklifin şiddete çağrı, ırkçılık gibi ana ilkeler ve kamu düzeni gibi hukuken somutlaştırılabilir kurallar ile sınırları çizilmiş bir denetimi öngörecektir şeklinde yeniden değerlendirilmesi gerektiği,

➤ Türk yapımcıların sıkıntıları noktasında yapılan bu düzenlemenin yerinde ve gerekli olduğu, ancak destekleme kurullarının öngörülen yeni yapısının objektif işleyişi bozacağı,

➤ 2004 yılında kabul edilen 5224 sayılı Kanun ile sinemanın son yıllarda önemli bir büyüme kaydettiği, bu Kanun Teklifi ile bu büyümenin devam etmesine ek olarak ülkemizin yurt dışı tanıtımının artmasının ve yerli filmlerin daha çok desteklenmesinin amaçlandığı,

➤ Sanatın bir kültür mirası aktarma aracı olarak milli ve yerli olmasının yanında özgürlükçü ve evrensel yönünün de ön planda olmasının önem taşıdığı, bu açıdan sinemanın kültürümüzü ve tarihimizi gelecek nesillere aktarma konusunda çok önemli bir rolünün olduğu,

➤ Kanun Teklifinin temelinde sinema sektörünün endüstriyelleşmesinin amaçlandığı ve bu hususun Türk sinemasının uluslararası rekabete açık olması açısından önemli bir konu olduğu,

➤ Dizilerde niceliksel artış olmasına karşın niteliksel bir artışın olmadığı, bu sebeple dizi filmlere destek verilmesinin doğru bulunmadığı,

➤ Reklam düzenlemesinin yerinde ve anlaşılır olduğu, fakat sektör temsilcilerinin bilet fiyatlarında ciddi bir artışa yol açabileceği kaygısının da değerlendirilmesi gerektiği,

➤ Sinema sektörünün kamu eliyle desteklenmesinin film üretiminin ve izleyici sayısının önemli ölçüde artmasına neden olduğu, sağlanan desteklerle yerli filmlerin uluslararası alanda başarılar gösterdiği ve bu film yapımlarının çekildikleri ülkelere döviz girdisi, bilgi aktarımı, ülke tanıtımı, ana ve yan sektörlerde istihdam gibi önemli katkılar sunacağı,

➤ Sinema sektörünün önemli problemlerinden biri olan film dağıtım tekelleri konusunun bu Kanun Teklifi kapsamında düzenlenmesi gerektiği, ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin geneli üzerinde yapılan görüşmelerin tamamlanmasını müteakip, maddeleri üzerinde görüşmelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Kanun Teklifinin;

➤ Çerçeve 1 inci maddesi “(b) bendinde yer alan “kurgu” ibaresi “kurmaca” şeklinde,” ibaresinin madde metninden çıkartılması suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 2 nci maddesi, Çerçeve 1 inci maddede kabul edilen önerenin zorunlu kıldığı değişiklik sebebiyle, alınan yetkiye dayanılarak “kurmaca” ibaresi “kurgu” şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 3 üncü maddesi, aynen kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 4 üncü maddesi, Çerçeve 1 inci maddede kabul edilen önerenin zorunlu kıldığı değişiklik sebebiyle alınan yetkiye dayanılarak “kurmaca” ibaresi “kurgu” şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 5, 6, 7, 8, 9,10,11,12 ve 13 üncü maddeleri, aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca oluşturulacak metnin kanun dili ve tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Komisyonumuza redaksiyon yetkisi verilmesi hususu oya sunulmuş ve kabul edilmiştir. Kanun Teklifinin tamamı, değiştirilen maddeler dâhil olmak üzere, tereddütleri gidermek ve anlamı netleştirmek amacıyla terim ve ibareler, kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş ve metinde redaksiyon mahiyetinde ekleme ve değişiklikler yapılmıştır.

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca, Kanun Teklifinin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonun temsil edilmesi amacıyla Konya Milletvekili Orhan ERDEM, Sinop Milletvekili Nazım MAVİŞ ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Akif YILMAZ özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Emrullah İşler</i>	<i>Kamil Aydın</i>	<i>Orhan Erdem</i>
Ankara	Erzurum	Konya
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Nazım Maviş</i>	<i>İsmail Konçuk</i>	<i>Hasan Çilez</i>
Sinop	Adana	Amasya
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Şerhlidir)	

Üye <i>Şenol Bal</i> Ankara (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Yıldırım Kaya</i> Ankara (Şerhlidir)	Üye <i>Zeynep Yıldız</i> Ankara
Üye <i>Mehmet Ruştü Tiryaki</i> Batman (Şerhlidir)	Üye <i>Cemal Taşar</i> Bitlis	Üye <i>Serkan Topal</i> Hatay (Şerhlidir)
Üye <i>Yaşar Karadağ</i> İğdır	Üye <i>Ahmet Mücahit Arınç</i> İstanbul	Üye <i>Fehmi Alpay Özalan</i> İzmir
Üye <i>Habibe Öçal</i> Kahramanmaraş	Üye <i>Mehmet Akif Yılmaz</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Hacı Ahmet Özdemir</i> Konya
Üye <i>Suat Özcan</i> Muğla (Şerhlidir)	Üye <i>Mustafa Adıgüzel</i> Ordu (Şerhlidir)	Üye <i>Osman Ören</i> Siirt
Üye <i>Özcan Özel</i> Yalova (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Ali Keven</i> Yozgat (Şerhlidir)	

MUHALEFET ŞERHİ

5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair 21.12.2018 tarih, 43 sıra no'lu Kanun Teklifinin bazı sakıncalı maddeleri ile değişiklik gerekçesini karşılamayan genel mahiyetine ilişkin muhalefet şerhi düşme gereği hasil olmuştur.

Önce, sanat özgürlüğü açısından genel bir değerlendirme yapmak uygun düşer.

Sonra, konunun sinema sektörü açısından değinilmesinde yarar var.

Nihayet, teklif, maddeler açısından değerlendirilecektir.

I. SANAT ÖZGÜRLÜĞÜ AÇISINDAN KONUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sanat özgürlüğü, Anayasa'nın 2. Kısmının 2. Bölümünde düzenlendiğine göre, Kanun Teklifinin Anayasal Açıdan ve özgürlükler hukuku açısından değerlendirilmesi öncelik taşıyan bir konudur.

Şu halde Kanun teklifinin anayasal temelden hareket etmek ve Özgürlükler hukuku bağlamında hukuki çerçevesini belirlemek gerekir. Anayasa'mızın 27. Maddesi "Bilim ve sanat hürriyeti" kenar başlıklı ve 64. Maddesi de, sanat özgürlüğünün gelişmesine devletin katkısını düzenlemektedir.

-“Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma yapma hakkına sahiptir” (md.27)

-“Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır” (md.64).

Konu, bütün olarak ve teklifteki maddeler çerçevesinde, hak ve özgürlüklerin güvenceleri ve sınırlama ilkelerini belirleyen Anayasa'nın13. Maddesi ışığında ele alınmalı ve değerlendirilmelidir. Yasa teklifini değerlendirirken, anayasal normların yanısıra, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası düzenlemeler de dikkate alınmalıdır. Öncelikle, Avrupa Konseyine ve organlarına gönderme yapmak yerinde olacaktır. Çünkü Türkiye, Avrupa Konseyi'nin kurucu devletleri arasında yer almaktadır. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi (İHAS) ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi(İHAM) kararları hukukumuz açısından bağlayıcıdır.

Ortaya konulan hukuki perspektif bağlamında; sinema özgürlüğünün de sanat özgürlüğü gibi ifade özgürlüğü çerçevesinde yer aldığı tartışmasız olarak kabul edilmelidir. İnsan Hakları

Avrupa Mahkemesi, kararlarında sözleşmenin ifade özgürlüğünü düzenleyen 10. Maddesini sanatsal özgürlüklere de uygulamaktadır. İHAM içtihatlarıyla ifade özgürlüğü maddesinden hareketle "sanatsal ifade özgürlüğü" deyimini geliştirmiş bulunmaktadır. Bu bağlamda Anayasa'nın madde 25'ten itibaren; 25, 26, 27, 28. Maddeleri, hep bu düşünce ve ifade özgürlüğü çerçevesinde düzenlenmektedir. Bu düzenleme ve ölçütler Türkiye açısından neden önemlidir? Çünkü Türkiye, İHAM tarafından hakkında en çok ihlal kararı verilen devletlerin başında gelmektedir. Bu kararlar açısından özellikle ifade özgürlüğü ihlalleri en başta yer almaktadır. Bu gerekçelerle Anayasal çerçevenin ne denli önemli olduğu ve ortaya konulması gerektiği açıktır.

Anayasa'mızda, eksikler ve çelişkilere rağmen, bu konuya ilişkin düzenlemeler kayda değer. Anayasa madde 27 "sanat ve bilim özgürlüğünü" birlikte düzenlemektedir. Başka anayasalarda, örneğin Portekiz'de "sanatsal yaratma özgürlüğü" biçiminde düzenlenmektedir. Bizim Anayasa'mızda da aynı şekilde yer alması beklenirdi; fakat yürürlükteki hüküm, Anayasa'nın diğer maddeleri ile birlikte ele alındığında, sanat özgürlüğü için asgari güvencelerin varlığından söz edilebilir. Kanun teklifi ile yapılan değişiklikle, Anayasa'nın devletin sanata katkısını (...) düzenleyen 64. Maddesi ve sanat özgürlüğünü düzenleyen 27. Maddesiyle doğrudan ilgilidir. Kanun teklifinin bu açıdan değerlendirildiği ne kadar Anayasa'ya uygun olduğu ve Anayasa'nın bu maddelerinin amacını gerçekleştirilmeye elverişli olduğuna bakmak gerekir.

Bu bağlamda kanun teklifini ele alacak olursak; sinema filmlerinin sansüre tabi olmaması, sanat özgürlüğünün temel ve genel bir ilkesidir. Bu güvence, senaryo aşamasından gösterime uzanan bütün aşamaları kapsamına alır. Şu halde, bir filmin hazırlık aşamasında ve yapım aşamasında olduğu gibi gösterim sırasında da, onay veya izin söz konusu olmamalıdır. Bu konuda, madde 27, madde 13 ışığında değerlendirilmelidir.

Anayasa'nın sanat özgürlüğüne ilişkin hükümlerinin asgari ölçütlerinin madde 13 açısından yani hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması ve güvenceleri açısından ele alınması gerekmektedir. Sanat özgürlüğünden bahsedebilmemiz için esaslı bir gerekçedir. Hatırlatmakta yarar madde 13'ün birbirini tamamlayan iki boyutunu: sınırlama ilkeleri ve güvence ölçütleri.

-Sınırlamada; yasallık, nedensellik ve Anayasa'ya uygunluk kayıtları geçerli.

-Güvence ölçütleri olarak; laik Cumhuriyet, demokratik toplum düzeni, ölçülülük ilkesi ve hakkın özüne dokunma yasağı yer almaktadır.

Komisyonca kabul edilen kanun teklifinin konusuna ilişkin temel bir ikilem şudur: Sinema, tam da sanayi ve sanat kavşağında yer alan bir sektör konumundadır. Hatta "Sinema bir sanat mıdır, yoksa bir sanayi midir?" tartışması birçok zaman yapılmıştır. Teklifin konusu, sinemanın sanat olma özelliğine ilişkindir. Bu çerçeve de siyasal liberalizm ile iktisadi liberalizm birlikteliği veya ülkemiz açısından zıtlama sorunsalına dikkat çekmekte yarar var.

Bu karşıtlık, zaman zaman su yüzüne çıkmış ve tartışmalara neden olmuştur. Türkiye'nin 20 yıl kadar önce büyük bir deprem yaşadığı dönem, aynı zamanda Türkiye Kopenhag Kriterleri'ni yoğunca tartıştığı bir dönemdi. Mesela, büyük deprem felaketine rağmen Anayasa madde 119 gereği iktisadi olağanüstü hal ilan edilmedi. Aynı dönemde, Türkiye'nin AB'ye adaylığı kabul edilmişti. Hukuk devleti, demokrasi, (azınlık hakları dahil) insan haklarına saygı ve işleyen bir Pazar ekonomisi, AB'ye adaylık koşulu olarak Kopenhag kriterlerini oluşturmakta idi. İşte iktisadi liberalizm ve siyasal liberalizm birlikteliği, söz konusu kriterlere asgari saygının bir gereği. Ne var ki, iki liberalizm alanı, karşıtlık oluşturacak derecede farklı uygulanmıştır. Şöyle ki; iktisadi liberalizm, alabildiğine cömert, hatta dizginsiz uygulanırken, siyasal liberalizm alanı çok sınırlı kalmıştır.

İktisadi liberalizm, kısaca girişim özgürlüğüne denk düşer: kişi ve mal/para/çevre ilişkisi...

Siyasal liberalizm ise, düşünce ve örgütlenme özgürlükleri güvenceleri ile gerçekleşir.

Liberalizmin her iki kanadı arasındaki zıtlık, günümüzde zirve yapmaktadır.

Yaşanan tartışmalar açısından çarpıcı bir örnek: "Bir sinema salonunda bir film gösteriminde veya tiyatro oyununda rahatsız edici bir sahne nedeniyle sahne veya salon gösterime kapatılabilir; fakat ilgili bina yapım hatası nedeniyle çökse ve orada birçok seyirci can verse onun müteahhidi, mimarı, mühendisi yargı önüne çıkmayabilir.". Bu örneğin önemi, iktisadi liberalizm ve siyasal liberalizmin Türkiye'de ne denli birbirine karşıt konumlandığını, sakat bir işleyişe sahip olduğunu göstermesi açısındandır. Ve tabii ki siyasal liberalizmin olmadığı yerde iktisadi liberalizm, iktisadi liberalizmin olmadığı yerde siyasal liberalizmin olması da zor diyerek bu konular çokça tartışılmıştır. Kanun teklifinin konusu da, tam olarak bu siyasal liberalizm ve iktisadi liberalizm kavşağında yer almaktadır. Sinema salonlarında yaşanan tekelleşmeden, satılan ürünlerin bilet ücreti kapsamında olması gibi işin ticari yönüne ilişkin konular olduğu gibi sanatsal açıdan "terör" ve "pornografi" deyimlerinde olduğu gibi sorunlar mevcuttur.

Bu değinilenler ışığında konuyu ele aldığımızda İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi kararlarında ifade özgürlüğünün sınırları konusunda ortaya koyduğu ölçütler bellidir. Şiddete çağrı yapmayacaksınız, ırkçılık yapmayacaksınız, belirli kişileri ve kurumları aşağılamayacaksınız, küfretmeyeceksiniz yani genel anlamda ifade özgürlüğünün sınırları burada belirtilmiştir. Fakat bu hukuki ifadeler yerine "terör" denilirse, kaldı ki Ceza Kanunu'nda dahi tanımı olmayan "iltisak" vb kavramların herkese göre değişen öznel anlamlarıyla, sinema filmlerinin yapımına da "hayır" denilmesine, gösterimine de "hayır" denilmesine sebep olabilir. Bu sebeplerle öneride yer alan kavramların hukukileştirilmesinde yarar bulunmaktadır. Örneğin "genel ahlak" kavramı yerine hukukta "kamu düzeni" kullanılır. Zira genel ahlak, öznel (sübjektif) değerlendirmelere açıktır; ama kamu düzeni maddidir, sınırlıdır, elden geldiğince somutlaştırılabilir hukuki öğeler ile tanımlanmaktadır. Başlıca üç öğe, kamu düzeni kavramının bileşenidir: kamu güvenliği, kamu esenliği ve kamu dirliği/dinginliği. Şu halde, kamu düzeni, öğeler ile somutlaşan sınırlı ve maddi bir kavramdır.

Geçişken bir alan olan teklif konusu açısından daha önce belirttiğimiz Anayasa'nın 64. Maddesinin önünde 63. Madde yer almaktadır. Madde 63 tarih, kültür ve tabiat varlıklarının

korunmasını düzenlemektedir. Yapılan bir filmde işlenen konuda "Biz bu topraklarda medeniyetin başlangıcını 1071 olarak, 1453 olarak almayalım. Anadolu medeniyetlerinin boyutları çok daha derindir, çok daha kapsamlıdır, dünya çapındadır, tarihsel derinliği de var." denilebilir ve tarihsel bir filme konu edilebilir. Fakat bu başka bir görüşü rahatsız edebilir. "Hayır, ne demek Anadolu'nun tarihini 1071'den önce nasıl başlatırsınız?" diye veya "İstanbul'un tarihini 1453'ten önce nasıl başlatırsınız?" diye rahatsız olabilir. Bu noktada tam da sanat özgürlüğü önem kazanmaktadır. Kanun teklifinde destekleme kurulları ve komisyonunun yapılanma tarzı karşımıza çıkıyor; yani özerk olması, uzman ve özerklik statüsünden yararlanması konusu önemlidir. Pekâlâ, Anayasa madde 63 çerçevesinde tarihsel, kültürel ve doğal mirasa saygı adına bir film yapılıyordur; ama öte yandan bir siyasal şahsiyet bundan rahatsızlık duyabilir. Bu durumda, işte bu kurulun özerk biçimde işlemesi gerekmektedir.

Bütün bu değerlendirmeler açısından Anayasa madde 13'e değinmek gerekir. Anayasa madde 13, hak ve özgürlüklerin güvencelerini ve sınırlarını koymaktadır. Sınırlar anlamında, kanunla sınırlanır, Anayasa'ya saygı çerçevesinde ve Anayasa'da yer alan nedenle; ama güvenceleri laik cumhuriyet, demokratik toplum, hakkın özü, ölçülülük ilkesidir. Bu bağlamda sadece "demokratik topluma" değinecek olursak; çoğulculuk adına: bir yurttaş Anadolu'nun tarihini iki bin yıl öncesinden başlatırım, başka bir yurttaş on bin yıl öncesinden başlatabilir. Bu husus 63'ün koruma alanında yer almaktadır. Toplumsal çoğulculuk, kültürel çoğulculuk anlamında, uygarlığın yorumu anlamında ama eğer bunu siyasal bakış açısına indirirse bu durumda madde 13 çok daha dar biçimde yorumlanır. Oysa ki madde 13'te ölçülülük ilkesi var, hakkın özüne dokunma ilkesi var, o zaman sanat özgürlüğünün özüne, pekâlâ eğer 63'üncü madde çerçevesinde yapacağımız bir filme dokunulursa sanat özgürlüğünün de özüne dokunulmuş olur.

Bu itibarla kanun teklifi açısından Anayasa, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi kararlarının belirlediği ölçütleri dikkate almak gerekli ve yeterlidir. Burada belirtilenlerin daha ötesinde yapılacak değerlendirmeler, sinema faaliyetinin bir özgürlük alanında yer alan bir etkinlik olduğunu, sanatsal yaratma özgürlüğü olduğunu ve bunun da sınırlarının gerek ulusal gerekse uluslararası mahkemeler tarafından, hukuk tarafından belirlendiğini, şiddete çağrı, ırkçılık gibi ana ilkeler olduğunu, kamu düzeni gibi hukuken somutlaştırılabilir ilkeler olduğunu dikkate almalıdır.

II.- SİNEMA SEKTÖRÜ AÇISINDAN KONUYA VE YASA ÖNERİSİNE YAKLAŞIM

Sinema Eserlerinin devlet eliyle desteklenmesi, bir ülkenin sinema sanatının gelişmesi için elzem olup, gelişmiş birçok ülkede de sık karşılaştığımız bir uygulamadır. Zira, sinema endüstrisi sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal, kültürel ve siyasi etkileri açısından da dikkate alınması gereken, bir yaşam şeklini ve kültürünü de etkileyen, hatta bu kültürü diğer ülkelere aktaran bir etkiye sahiptir.

Sinema sektörü kültürel etki ve ekonomik karlılık bakımından daima stratejik öneme sahip olmuştur. Cannes Film Festivali direktörü Gilles Jacobs *“Amerika yalnızca film ihraç etmekle ilgilenmez. Bilakis, yaşam tarzını ihraç etmekle ilgilenir.”* sözü konunun aslında kültür emperyalizmiyle de yakından alakalı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve son haftalarda kanun teklifi üzerinde yapılan tartışmalar değerlendirildiğinde, konunun özüne ilişkin ilerici bir iyileştirmeden ziyade mevcut sorunlara geçici çözümler üretilmeye gayret edildiği ve konunun daha çok “ekonomi temelli” bakış açısıyla ve sermaye sahiplerinin kar paylaşımları çerçevesinde değerlendirildiği görülmektedir.

Bugün sinemamızda yaşanan sorunlara geçici çözümler arayan bir anlayışla yaklaşılmaktan yani “yaraya pansuman yapmaktan” ziyade gelecekte sektörü tehlikeye düşürebilecek durumlara ve mevcut reel sıkıntılara karşı da tedbirlerin alınması gerekmektedir. Örneğin, AB rekabet yasası film sektöründe temel olarak `anti tekel yasaları` ve `birleşmelerin kontrol edilmesiyle` çerçevelenen kurullarla bunu sağlamaktadır. Böylelikle piyasada birleşme ve devralmalarla olabilecek tekeli veya iki taraflı anlaşmalarla yapılabilecek pazar paylaşımlarını da egale ederek ayrımcı olmayan bir şekilde pazara ulaşım ve böylelikle sektördeki çeşitlilik sağlanmaktadır. Ne var ki hukuku tamamen ayaklar altına alınan ülkemizde Rekabet Kurulu ve diğer kurullar işlerini yapmamakta, film yapımcıları, dağıtımçı Mars Grubuna haklarına ilişkin ihtar çektikten sonra tekelleşen kurumla ilgilenmesi gereken Rekabet Kurulumuz bununla değil, hakkını aramak için dağıtımçıya ihtar çeken Yapımcıları denetlemeyi yeğleyebilmektedir.

Evet, ülkemizde sinema filmi üretimimiz büyük bir hızla artmış, seyircinin yerli film tercihlerine bakıldığında ülkemiz en üst sıralara yükselmiştir. Ancak en çok izlenen filmlerin hepsinin belli bir çerçevede olması, bağımsız sinemamızın durma noktasına gelmesi, gişe odaklı ticari yaklaşımın öncelenecek sinema sanatının asli unsurlarının terkedilmesi, festivallere çıkartılan akıl dışı zorluklar nedeni ile festival kültürümüzün bilinçli hamlelerle zedelenmesi gibi problemler, Türk Sinemasını yapıldığı ülkede çok izlenen ancak dünya sineması üzerinde etkisi ya da sinema sanatına katkısı, olması gereken düzeyde olmayan üzücü bir hale büründürmektedir. Elbette yaptığı işlerle yurt içinde ve dışında hepimizi gururlandıran birçok sinemacımız da mevcuttur. Ancak nicesi ve belki daha iyileri film yapacak, yapsa gösterecek fırsat bulamadan köreltilmektedir.

Bu bağlamda kanun teklifi bazı maddeleri açısından sinema yapımcılarımızın kısıtlı mahiyetteki bazı sorunlarına çözüm arayışı içerisinde olmakla birlikte genel anlamda yaşanan ana sorunları mercek altına almaktan uzaktır.

Ülkemiz sinema sanatının gerçekten ilerlemesi ve dünyadaki etkisinin hak ettiği yere taşınması için atılması gereken adımlar son derece net olup gerçekten bu yönde irade varsa, sinema biletleri ve promosyon gelirlerinden kimin ne kadar pay alacağından daha köklü ve konuyu ciddiye alan bir değişim gerekmektedir.

Sanat ve sanatçı üzerindeki siyasi baskılara ve her türlü sansüre derhal son verilmelidir.

Sinema sanatının gelişmesi isteniyorsa sadece sermaye sahiplerinin değil sinema emekçilerinin (yönetmenler, senaristler, diyalog yazarları, özgün müzik bestecileri, oyuncular, set işçileri vb.)

de yıllardır yükseltmeye çalıştıkları sesleri duyulmalı, kendilerine asgari ve İNSANİ çalışma koşulları tesis edilmeli, setlerde can güvenliği sağlanmalı, sanatçıların ürettikleri eserler üzerinde hak ettikleri mali haklarının (telif hakları) sermaye tarafından gasp edilmesinin önüne geçecek yasal düzenlemeler hayata geçirilmelidir.

Nasıl ki dağıtımçıya karşı yapımcıları korumak adına bakanlığımız büyük bir hızla harekete geçebiliyorsa aynı hassasiyeti patronu durumdaki yapımcılar karşısında güçsüz ve hakkını savunamaz durumda olan sinema emekçileri için de göstermeli ve yıllardır talep edilen yasal düzenlemeleri de benzer hızda hayata geçirmelidir.

Sinema filmleri ile TV dizilerine aynı çerçevede yaklaşılmalı, bunlar aynı hatta ve kapsamda tutulmamalı, tv dizileri ile sinema filmlerine ilişkin düzenlemeler net hatlarla birbirinden ayrılmalıdır.

Hangi sinema eserinin ne şekilde ve ne kadar desteklenmesi gerektiğine siyasi irade değil, sinema sanatı ile iştigal eden sektör temsilcileri karar vermeli, kurul yapıları buna göre düzenlenmeli, kurullar her türlü siyasi baskıdan uzak ve özerk kurgulanmalı, desteklerin dağıtımı objektif, ölçülebilir ve denetlenebilir kriterlere bağlanmalıdır.

Sinema sanatının yarattığı ekonomi yine ve doğrudan sinema sanatı için kullanılmalı, “topladığımız vergilerden bu kadar teşvik veriyoruz ya, daha ne istiyorsunuz” yaklaşımına son verilmelidir.

Sınıflandırma ve değerlendirme hususlarında objektif kriterler belirlenmeli ve bu kriterler mevzuatla düzenlenmeli, yıllardır süregelen ve alenen sansür amacı ile uygulanan keyfi uygulamalara derhal son verilmelidir.

Tüm bu tartışmalara konu, yasanın varlık amacının ticari iş ve işletmelerden ziyade, sinema sanatını desteklemek olduğu gerçeği unutulmamalı, bağımsız sinemacıların ve bağımsız işleri gösteren salonların desteklenmesine öncelik verilmelidir.

Özetle sanat ve sanatçı özgür, kurumları özerk olmalıdır. Devlet ise üstüne düşen ve Anayasal bir zorunluluk olan sanata destek işlevini göstermelik geçici çözümlerle, kendi uygun gördüğü kimselere kendi uygun gördüğü biçimlerde değil, layıkıyla yerine getirmelidir.

Huzurdaki değişiklik teklifi ise, işbu hususlardan herhangi birine hizmet etmemektedir.

Bununla birlikte sinema yapımcılarını gittikçe tekel durumuna gelen dağıtımçıya karşı korumak amacı ile teklif edilen maddeler, geç kalınmış olmakla birlikte gerekli ve yerindedir. Ancak bu ihtiyacı giderirken aşağıda detayı ile izah edilecek nedenlerle daha vahim sonuçlara yol açacak değişiklik tekliflerinin de komisyondan geçirilmiş olması, kanunun varlık amacına aykırılık arz etmektedir.

Yapımcılar ile dağıtımçı arasındaki durumu kısaca özetlemek gerekirse;

Sinema filmi yaratan sanatçıları ve teknik ekipleri bir araya getirerek eserin vücuda gelmesini organize eden yani filmi yapan kişiye yapımcı, bu filmi çoğaltarak sinema salonlarında gösteren kişiye ise dağıtımçı denmektedir.

Türkiye’de şu anda en büyük ve neredeyse tekelleşmiş bulunan dağıtımçı Mars Grubudur. Mars mevcut sinema salonlarının neredeyse yarısını tek başına elinde tutmakta ve bu durum sinema filmi dağıtımında tekelleşmeye neden olmaktadır. **Özellikle Rekabet Kurulunun kendi raporörlerinin raporuna ve doğrudan varlık sebebine aykırı şekilde uygun bularak izin verdiği AFM birleşmesinden sonra etkililiğini arttıran Mars Grubu,** başta AVM sinemaları olmak üzere salonların yarısına yakını tek başına yönetmektedir. Bu şirketin tekelleşmesinde ise 5-6 yıllık bir sürenin ardından ancak bugün duruma isyan eden Yapımcılarımızın zamanında hiç seslerini çıkartmamış olmalarının etkisi de ne yazık ki yadsınamaz. **Zira yeni değil, uzun zamandır filmlerini gösterime sokacak salon dahi bulamayan bağımsız sinemacılarımız görmezden gelinmiş, bu tekelleşmeye karşı itirazları dikkate alınmamış, gerek Bakanlık gerekse ticari iş yapan büyük yapımcılar tarafından gerekli girişimlerde bulunulmamış olup ne zaman ki büyük yapımcılar ile tekel dağıtımçı arasındaki paylaşımda makas açılmış, o zaman bir çare düşünmek yoluna gidilmiştir.**

Mars Grubu bu çerçevede etkinliğini arttırdıkça çeşitli promosyonlarla kendi payını da her geçen gün biraz daha arttırırken Yapımcıların payı ise 2014 yılından bu yana neredeyse aynı kalmıştır. Bu durum artık Yapımcıları isyan ettirdiği için gündeme gelmiş, bakanlıkla görüşmeler yapılmış ve bu rapora konu teklif metni hazırlanarak yasama gündemine alınmıştır.

Yapımcılar ve Mars Grubu arasındaki uyumsuzluğun temelinde ise özetle şu durum yatmaktadır;

Bugün özellikle AVM’lerde bulunan sinemalardan birine seyirci olarak gidildiğinde bir sinema biletine mısır ve içecek gibi promosyonlarla birlikte 40 TL civarı bir bedel ödenmektedir. Ya da örneğin bu 40 TL’lik paketi alırsanız ikinci bilet size bedava verilmektedir. Bu promosyonların ne zaman, ne şekilde uygulanacağı konusunda Mars Grubu kendisini tek yetkili olarak görmektedir.

Normalde bilet satışının yapımcı ve dağıtımçı arasında %50-%50 şeklinde paylaşılması taraflar arasında yapılan sözleşmelerin ortak hükmü ve bu bağlamda genel sektör uygulamasıdır. **Ancak dağıtımçı Mars Grubu tekel gücünü kullanarak bu promosyonları yapımcılara karşı şu şekilde uygulamaktadır; “Ben bileti 10 liraya satıyorum. Kalan 30 TL mısır ve kola bedeli. Yaptığım indirim mısırdan değil bilet fiyatından yaptım. O yüzden bu 40 TL’den bilet için tahsil ettiğim ücret 10 TL, sana düşen da pay da bunun %50’si, yani 5 TL.”**

İşte tam olarak sıkıntı buradan doğmaktadır. Çünkü seyirci sayısı azalırken, bilet geliri artmakta yani biletler gittikçe pahalılaşırken bu zamlardan hiçbir pay filmlerin yapımcısına gitmemekte ve tamamı Mars’ın kasasına girmektedir. Mevcut teklifte sinema biletine ilişkin promosyonların yapımcılarla mutabık kalınarak yapılması ayrıca kayıp kaçakların önlemesi için tüm salonlarda takip edilebilir bir sistem kurulması amaçlanmaktadır.

Teklifin kamuoyunda günlerdir tartışılan kısmı bu şekilde olmakla beraber, bundan ibaret değildir. Bu bağlamda değişiklik son derece olumsuz uygulamaları da beraberinde getirebilecek bazı riskli teklifler de içermektedir. Bu bağlamda ilgi teklifi sadece “Yapımcıların dertlerini Bakanlık/Meclis çözüyor.” şeklinde özetlemek ve her ne kadar teklifin bazı maddeleri

Yapımcılarımız lehine olumlu adımlar içerse de tüm teklifi sadece bu yönü ile kamuya lanse etmek, yasanın diğer sakıncalı maddelerini gölgeler mahiyette taraflı bir tutumdur.

Örneğin bu teklifle destek verilecek filmleri seçecek komitedeki sektör temsilcileri azınlığa düşürülmekte, tek karar mercii mevcut siyasi irade olacak şekilde düzenlenmektedir. Açık sansür riski barındıran düzenlemeler korunmakta, çekim izni verecek mercilerin görev alanlarının belirsizliği de yeni sansür mekanizmalarının önünü açabilecek bir görünüm arz etmektedir.

Ayrıca önemle belirtmek gerekir ki sermayeler arasında bir kriz patlak verince hızla çözüm üretebildiği görünen mevcut siyasi iradenin sektörde asıl yükü çeken sinema emekçilerinin ve bağımsız sinemacılarımızın son derece meşru talepleri defalarca dillendirmelerine karşın bir sonuç alamamaları da ciddiyetle eleştirilmesi gereken bir husus olarak karşımızda durmaktadır.

Mars grubunun dağıtım tekeli kurması, sinema sektöründe iktisadi liberalizmin dızensiz bir uygulamasının yansımaları olup, bunun önüne geçilmesi için düzenleme ve denetime ilişkin kuralları koyma gereği açıktır.

Elbette üretimleri ile Türk Sinemacını en çok yerli film izlenen ülkelerden biri haline getiren Yapımcılarımızın desteklenmesi ve bu bağlamda üretimlerinden elde etmeleri gereken geliri elde edememeleri sonucuna yol açan mevcut tekelleşmenin yol açtığı bazı sıkıntıların devlet eliyle düzenlenmesi olumlu bir adımdır. Ancak Yapımcıların sorunlarını bu kadar süratle çözebiliyorken **bağımsız sinemacıların ve sinema emekçilerinin yıllardır dile getirdikleri dertlerini görmezden gelmek, hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmamakta ve mevcut sorunlardan ÇOK KISITLI bir kısmına geçici mahiyette bazı çözümler sunmakta, ayrıca üretilen işlerin niceliğini arttırırken niteliğini ne yazık ki sorgulanır hale getirmektedir.**

III.- MADDELER AÇISINDAN TEKLİF METNİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Madde 2:

Yürürlükteki Yasanın 6. Maddesinde değişiklik öngörmekte olup önerilen haliyle teklifte bulunan en sıkıntılı iki maddeden bir tanesidir.

Yasanın mevcut 6. Maddesi sinema filmlerine bakanlık tarafından verilen desteğin kime ne şekilde ve ne kadar verileceğini belirleyen kurulun yapısını düzenlemektedir. Mevcut durumda bu kurul, 10 meslek birliği temsilcisi, 3 Bakanlık ataması ve 1 Genel Müdür olmak üzere toplam 14 kişiden oluşmakta olup çoğunluk, meslek birliklerinden yani sinema sektörü temsilcilerindedir.

Teklif edilen metinde ise kurul üye sayısı 7'ye düşürülmekte ve çoğunluk dağılımı da 4 Bakanlık ataması (3 atama, 1 bakanlık temsilcisi), 3 meslek birliği temsilcisi şeklinde daraltılmaktadır. Ayrıca bu "3 meslek birliği"nin hangileri olacağı konusunda da bir açıklık olmayıp bu hususun yönetmeliğe yani tamamen bakanlık tasarrufuna bırakılmış olması da kabul edilemez mahiyettedir.

Yani yasanın ruhuna ve mevcudiyetine taban tabana zıt değişiklik teklifiyle sinema filmleri için ayrılacak bütçenin hangi yapımlara ne şekilde dağıtılacağına karar verme yetkisi tamamen Bakanlığın tasarrufuna terk edilmek istenmektedir. Üstelik komisyon görüşmelerinde teklifin bu maddesinde söz alan iktidar partisi milletvekilleri bu durumu “parayı veren bakanlıksa kime verileceğine de bakanlık karar vermelidir.” gibi son derece tehlikeli ve konuya ne derece uzak olduğunun ikrarı mahiyetindeki sözde gerekçelerle savunmak istemektedirler.

Sektör temsilcileri ve meslek birliklerinin de haklı olarak güçlü şekilde muhalefet ettiği maddelerin başında bu madde gelmektedir. Komisyon aşamasında yazılı olarak komisyona başvuran sinema meslek birlikleri temsilcileri, ilgi maddenin karar çoğunluğu sektörde kalacak şekilde düzenlenmesini talep eden dilekçeyi de komisyona sunmuş ve savunmuş ancak bir sonuç alamamışlardır. (TÜRKİYE SİNEMA ESERİ SAHİPLERİ MESLEK BİRLİĞİ (SESAM) • ANADOLU SİNEMA ESERİ SAHİPLERİ MESLEK BİRLİĞİ (ASİTEM) • BSB SİNEMA ESERİ SAHİPLERİ MESLEK BİRLİĞİ (BSB) • FİLM YAPIMCILARI MESLEK BİRLİĞİ (FİYAB) • SENARYO VE DİYALOG YAZARLARI MESLEK BİRLİĞİ (SENARİSTBİR) • SİNEMA ESERİ SAHİPLERİ MESLEK BİRLİĞİ (SİNEBİR) • SİNEMA ESERİ YAPIMCILARI MESLEK BİRLİĞİ (SEYAP) • SİNEMA VE TELEVİZYON ESERİ SAHİPLERİ MESLEK BİRLİĞİ (SETEM) • SİNEMA OYUNCULARI MESLEK BİRLİĞİ (BİROY). Bunların yanı sıra Film Yönetmenleri Derneği de yaptığı son derece net açıklamayla bu değişiklik çabasını sert bir dille eleştirilmişlerdir.

Bu nedenle, ilgili maddenin ya çoğunluk meslek birliklerinde kalacak şekilde aynen korunması ya da dört ayrı ihtisas kurumu kurulacak olması nedeni ile mutlaka sayısında bir değişikliğe gidilecek ise de aşağıda partimiz ve alanında uzman sivil toplum kuruluşlarınca önerilen şekilde karar çoğunluğunun mevcut halinde olduğu gibi yine sinemacılarda kalacak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

MESLEK BİRLİKLERİ ve CHP TARAFINDAN VERİLEN TASLAK MADDE 2 DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ

MADDE 6- [...] Destekleme kurulları, ilgili alan meslek birlikleri tarafından belirlenecek dört sektör temsilcisi ile yapımcı, yönetmen, senaryo ve diyalog yazarı, oyuncu, sinema salonu işletmecisi, film dağıtımçıları ve üniversitelerin sinema alanında eğitim veren bölümlerinde görev yapan öğretim üyeleri arasından Bakanlık tarafından belirlenen iki üye ve bir Bakanlık temsilcisi olmak üzere yedi üyeden oluşur. [...]

Konuya İlişkin Film-Yön Görüşü:

“MADDE 6’da yer alan değerlendirme komisyon üyelerinin belirlenme biçimi son derece sakıncalıdır. Komisyonu oluşturan 7 üyenin sadece üçünü Sinema Meslek Birlikleri önerebilecek. Bu önerilen 3 üye içinden bakanlık uygun bulduğunu seçecek ve uygun bulmadığının yerine yeni öneri isteyecek. Geri kalan 4 üyeyi ise yine bakanlık kendi inisiyatifi ile seçecek. Bu komisyonların doğru proje seçebilmesi için özellikle yönetmen, yapımcı ve senarist ağırlıklı olması yani sinema sektörü ana ağırlıkta olması şarttır. Yasa bu haliyle çıkarsa değerlendirmeler sinemayı değil, kendine yakın siyasi bireylere yönelir ki bu da sinemamızın

önünün daha da açılması hedefimizi tökezletir ve bu yasa eliyle sinemamızın önünü tıkar. Siyasetler üstü olmak mesleki yeterlilik kurulların oluşumunun ana ilkesi olmalıdır.”

Aynı maddenin devamında ayrıca dizi film ve yabancı filmlere destek verilmesine ilişkin yeni bir kurul düzenlemesi de söz konusudur. Öncelikle belirtmek gerekir ki tamamen ticari amaç güdülerek vücuda getirilen televizyon dizilerinin kapsama alınması çok doğru bir yaklaşım değildir. Ancak bu tür destekler için bakanlıkça ayrı bir kaynak yaratılacağı ve bu desteklerin sinema filmi desteklerinden kesilmeyeceği beyan edilmiştir. Bu hususa azami dikkat edilmesi ve sinema filmlerinin zaten kısıtlı olan desteğinin tv dizilerine kaydırılması gibi bir uygulamanın önu asla açılmamalıdır. Son olarak **böyle bir destek verilecekse yabancı dizilerin de kapsama alınması faydalı olacaktır.** Bu husus madde metninde atlanmış olup eklenmesi gerekmektedir.

Ayrıca tv dizileri ve yabancı filmlere verilecek desteklere ilişkin düzenlenmesi gereken sınır ve açıklamalar yasa metninde mevcut olmadığı gibi kimin ne kadar destekleneceğini belirlemek amacıyla oluşması teklif edilen bu kurulda da ezici çoğunluk ve tartışmasız karar verme yetkisi **8 kişilik kurulun 6 üyesini belirleyecek olan siyasi iktidarın inisiyatifine terk edilmek istenmektedir.**

Halbuki benzer uygulamalar, dünya ülkelerinde de var olup mahiyeti ve işleyişi çok daha net kurullarla belirlenmektedir. Örneğin benzer düzenlemeler, Ukranya, Yunanistan ve Hırvatistan gibi ülkelerde de mevcuttur. Zira bir ülkede yabancı bir film çekime geldiği zaman hem ekonomiye hem de ülke tanıtımına katkısı olacağı açıktır. Bu nedenle genelde bu kalemlere ilişkin harcamalar %20 ile %35 bandı arasında vergi muafiyeti ya da teşvik şeklinde desteklenmektedir. Ancak bu yapılırken örneğin “%30’a kadar bütün filmleri destekliyorum 40 milyon dolar da para ayırıyorum” denmektedir. İlgı yasa teklifinde ise herhangi bir düzen ve/veya sınır belirlenmemekte ve bu önemli hususlar atlanmakta ve tüm karar mekanizması sanatçılar ve/veya yapımcılardan ziyade siyasi iradeye terk edilmektedir.

Madde 3:

5224 sayılı Kanununun 7. Maddesinde değişiklik öngörmektedir. Ancak yapılan tek değişiklik, filmlerin değerlendirilmesinin kayıt ve tescile de esas alınacağı yönündeki ibarenin iptali olmuş, asıl değiştirilmesi gereken sansüre son derece açık lafzı olduğu gibi korunmuştur.

İlgı yasa maddesi mevcut ve teklif edilen halinde “*Ülke içinde üretilen veya ithal edilen sinema filmlerinin, ticarî dolaşıma ve gösterime sunulmasından önce kayıt ve tescile de esas teşkil edecek şekilde değerlendirilmesi ve sınıflandırılması yapılır. Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler, ticarî dolaşıma ve gösterime sunulamaz.*” şeklinde olup **değerlendirme sonucu uygun bulunmayan filmlerin ticari gösterime sunulamayacağı yönündeki açık sansür maddesi aynen korunmaktadır.**

Halbuki bir yasa değişikliği yapmaktaki temel amaç gelişen ve ilerleyen dünya şartlarına ulusal mevzuatın uydurulması ve yapılan değişikliklerin geriye değil ileriye müteallik olmasıdır. Hal böyle iken alenen sansür amacı güden bir maddenin değişiklik teklifinde de aynen muhafazası kabul edilemez. **5224 sayılı yasada Yüce Meclis tarafından bir güncelleme yapılması**

isteniyorsa bu ve benzeri ibarelerin de temizlenmesi ve yapılan “yeni” düzenlemelerin çağa uygun hale getirilmesi elzemdir.

Bu bağlamda değişiklik teklifte de aynen korunan **“Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler, ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz.”** Yönündeki sansür ibaresinin teklif metninden çıkartılması gerekmektedir.

Bu düzenleme, Anayasa madde 26 v 27’ye aykırılık oluşturmaktadır.

Aynı maddede yer alan ve ülkemizde düzenlenen film haftaları ve festivallere davet edilen filmlerin sınıflandırmaya tabi tutulması da önemli bir sorunu beraberinde getirecektir. Zira festivallerde gösterilecek filmlerin değerlendirilmesi yapılmaması halinde ancak +18 yaş ibaresi ile gösterilmesi teklif edilmektedir. Oysa örneğin 100 filmle yapılacak bir film festivalinde bu filmlerin tek tek değerlendirilmesi, fiziken mümkün olmayacağı gibi misal değerlendirmesi yapılmamış bir çocuk filminin dahi festivalde +18 ile gösterilebileceğini düzenlemek birçok pratik sıkıntıyı beraberinde getirecektir. Ayrıca sınıflaması yapılmamış bir filmin bir festivalde yayınlanması ve film içerisinde sakıncalı bazı hususların tespiti halinde festival düzenleyicilerin yasal sorumluluğu yönüne gidilmesi ihtimali de sektör temsilcileri tarafından dile getirilen diğer bir tedirginlik konusudur.

Son olarak önemle belirtmek gerekir ki mevcut yasa ya da bağlı yönetmeliklerinde sinema filmlerinin değerlendirilmesi ve sınıflandırılmasına ilişkin HERHANGİ BİR OBJEKTİF KRİTER mevcut değildir. Örneği bir sinema filminin, Salı günü kurula girdiğinde +12 olarak değerlendirilip sınıflanırken, Cuma günü başka bir kurula girdiğinde +18 olarak sınıflanması ihtimali sektör temsilcilerinin sıklıkla yakındığı bir durumdur. İşbu keyfi, sübjektif ve denetlenemez sınıflama yöntemi kabul edilemez olmakla birlikte **mevcut yasa değişikliği teklifi bu ciddi sorun ve adaletsizlikle ilgili herhangi bir çözüm önerisi sunmamaktadır.**

Böyle bir yetki, Anayasa madde 27’ye ve 13’e aykırılık oluşturmaktadır.

Madde 4:

5224 sayılı Kanununun 8. Maddesinde değişiklik öngörmektedir. Ancak son fıkrada yer verilen ve destek için belirlenecek şartları tamamen içeriği henüz belli olmayan bir yönetmeliğe terk edilmesi sakıncalıdır.

Ayrıca işbu başvuru şartlarında sinema filminde görev alacak kültür ve sanat emekçilerinin SGK girişlerinin olması gerektiği gibi tam ve usulüne uygun (5510 sayılı yasanın 4. Maddesinin A bendi üzerinden) yapıldığını gösterir belge ibrazının Bakanlıkça talep edilmesi, bu alanda yaşanan ve denetimsizlik nedeniyle önü kesilemeyen kaçak ve usulsüz işçi çalıştırma hususunun en azından bakanlık destekli filmlerde önünün kesilmesi açısından son derece önemli olacaktır.

Bu nedenle ilgi maddenin son fıkrasında destek alanın yükümlülükleri kısmında yani yönetmeliğe bırakmaksızın doğrudan yasa metninde bu yükümlülüğü netleştirmek sinema emekçileri açısından son derece olumlu bir adım olacakken bu husus ilgi değişiklikte göz ardı edilmiştir.

Hatırlatmak gerekir Anayasa madde 64'ün Devlet için öngördüğü koruma yükümlülüğü, kültür ve sanat emekçilerini de kapsamına almaktadır.

Madde 5:

5224 sayılı Kanununun 9. Maddesinde değişiklik öngörmekte olup ihtiyaç içindeki sanatçıların desteklenmesi ve sinema donanım desteği verilmesi olumlu yaklaşımlardır. Ancak değişiklik teklifinde bu desteğin sadece kamu kurum ve kuruluşlarına verilmesi düzenlenmektedir. Oysa asıl donanım desteğinin salonlarını sadece ticari değil sanatsal yaklaşımı önceleyen sinema eserlerini yayınlayan özel sinema salonlarına da vermek, bu bağlamda tekelleşen, ticarileşen ve bu şekilde gittikçe kısırlaşan Türk Sinemasını güçlendirmek için atılması gereken önemli adımlardan biri olacaktır.

Bu soruna çözüm ararken, Anayasa'nın ayrımcılığı dışlayan eşitlik ilkesi de dikkate alınmalıdır (md.10).

Her ne kadar teklifin 4. Maddesinde “yerli film gösterim desteği” şeklinde bu amaca hizmet için kullanılacak bir tabir eklenmiş olsa da, 5. Maddede de bu hususun netleştirilmesi gerek kanun sistematigi açısından gerekse de ilgi tabirin sadece yerli filmlere ilişkin olup bağımsız mahiyette yabancı filmleri kapsam dışında tutmasının yaratacağı sıkıntıları da telafi edebilecekken bu yol tercih edilmemiştir.

Film Yönetmenleri Derneği'nin de isabetle belirttiği üzere; Bugün büyük salon işletmecileri, bağımsız filmlere kapılarını tamamen kapatmış durumdadırlar. Bütün Avrupa'da olduğu gibi bağımsız salonlar zincirinin oluşturulması ve bu oluşumun olabilmesi için de yerel yönetimlerin ve bakanlığın bu salonlara yıllık destek vermeleri gereklidir. Yoksa bağımsız sinema yaşayamaz. Bakanlığın desteklediği filmlerin sinemalarda gösterim alanı bulamamasının altında yatan neden budur.

Bu nedenle bu yasada yaygın gösterim salonlarının dışında bağımsız filmlere salonların açılmasını teşvik edecek bir maddenin olması zaruridir. Bağımsız filmleri özellikle de bakanlığın desteklediği filmler gösteren sinema salonlarına destek verilmesi çok faydalı olacaktır. Bu destek sayesinde salon sahibi destek aldığı için daha ucuz biletle bağımsız filmi salonuna sokacak ve seyirciyle buluşmasına ortam yaratacaktır. Bu destek aynı zamanda sinema izleyicisini de desteklemek anlamı taşıyacaktır.

Zaten bu yasanın var olma nedeni ülkemizde nitelikli sinema sanatının üretimi ve bilinçli bir seyirci ortamının yaratılması amacıdır. Tüm Avrupa'da bu yöntemle bağımsız sinema salon zincirleri oluşturularak sinema sanatı öncelikli filmlerin seyirciye ulaşmasına ortam sağlanmıştır.

Madde 7:

5224 sayılı Kanununun 11. Maddesinde değişiklik öngörmektedir. İlk fıkrada düzenlenen yerel yönetimlerden gelecek paylar (rusüller) aynen korunmuş olmakla beraber ikinci fıkrada mahiyeti anlaşılamayan bir kalem olan “bakanlığın özel hesapları” ibaresi eklenmiştir. Bakanlığın “özel hesapları”nın ne olduğu ise anlaşılammış olup yasama tekniği bakımından böyle muallak bir ifadenin doğrudan kanunda yer bulması doğru değildir. Bakanlığın özel

hesapları ifadesinden ne kastedildiği ve yasanın amacına uygun kullanılacağı ileri sürülen bu özel gelir kaynaklarının yasada açıkça belirtilmesi gerekirken bu yapılmamıştır.

Bu nedenle madde, Anayasa madde 13'ün yasal düzenleme için öngördüğü kriterler (özellikle demokratik toplum) bakımından sorunludur.

Madde 8:

5224 sayılı Kanunun "Müeyyideler" başlıklı 5. Bölümünün 13. Maddesinde değişiklik öngörmektedir.

Teklifin kamuoyu önünde tartışılan ve en çok gündeme gelen maddesidir. Promosyon uygulamalarına ve seyirciyi bunaltan uzun reklam sürelerine sınır getiren mahiyette bir madde olup tekelleşme nedeniyle hak kaybına uğrayan yapımcılarımız açısından uygun görünmektedir.

Ayrıca bilet satışlarının takibi için "Bakanlıkça belirlenecek" özel bir yazılım öngörülmesi ve tüm salonlarda ilgi donanımın kullanıma zorunluluğu olması bilet satışlarının takibi açısından lehe görünmekle birlikte donanımın ne olacağı, kim tarafından geliştirileceği, sinema salonlarına nasıl bir bedelle kullanılacağı gibi muallak hususların netleştirilmesi ve ilgi hükmün olası suiistimallerinin önlenmesi açısından yarar olacakken bu husus göz ardı edilmiştir.

Bununla birlikte açık bir sansür gerci olarak kullanılmasına ilişkin yukarıda itirazlarımızı ve sebeplerini sıraladığımız değerlendirme ve sınıflamaya uymayan filmleri gösteren salonlara uygulanacak müeyyidelerin de değişikliğin 3. Maddesi ile revize edilmesi talep edilen 7. Maddede yer alan "***Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler, ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz.***" ibaresinin kaldırılması ve müeyyidelere ilişkin bu düzenlemelerin de, işbu ilerlemeye uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Böyle bir düzenleme, sanatsal etkinliğe katılım ve ulaşma özgürlüğü (Any., md.27) açısından olduğu gibi, yapımcılar açısından, sözleşme ve girişim özgürlüğü (Any., md.48) bakımından sorunludur. Sansür uygulaması ise, Anayasa madde 26 ve devamı maddelere aykırılık oluşturmaktadır.

Madde 9:

5224 sayılı Kanunun 14. Maddesinde değişiklik öngörmekte ve "film çekim koordinasyon komisyonu ve çekim izni" başlıklı yeni bir kurul düzenlemektedir.

Pratikte film yapımcıları sokak, saray, orman, müze gibi izinle çekim yapılabilen yerlerde gerekli izinleri alabilmek için birden çok devlet kademesinden birden çok izin almak durumunda kalmakta bu da Türkiye'yi arzu edilen çekim merkezi haline getirme hedefinden bizleri uzaklaştırmaktadır. Bu nedenle ilgi izinlerin her ilde belli merkezlerden koordine edilmesi kolaylaştırıcı bir çözümdür. Ne var ki ilgi yasa metnindeki ifadeler son derece muğlak olup özellikle başlıkta yer verilen "çekim izni" ibaresi çeşitli kaygıları da beraberinde getirmektedir.

Örneğin teklif bu haliyle, kurulacak komisyonun izni isteyen yapımcıya; “*Getirin bakalım senaryoyu ne çekeceksiniz*” demesi riskine karşın bir önlem önermemekte ve kurulacak kurulun “kendince” senaryoyu uygun bulmayarak çekim izni vermemesi gibi pratik sansür uygulamalarına sektörü açık hale getirmektedir.

Bu nedenle ilgi madde metninde bu koordinasyon kurulunun hiçbir şekilde içerik denetimi yapamayacağı açıkça hüküm altına alınmalı ve çekim kolaylığı için düzenlendiği söylenen bir maddenin bir sansür aracı haline getirilmesinin önü kesilmesi gerekirken bu yapılmamıştır.

Bu maddenin, sinema filmlerinin çekimi sırasındaki etkinliklere uygulanmasını önleyecek biçimde yeniden yazılması gerekmektedir.

SONUÇ OLARAK; Kanun Teklifi, bazı olumlu düzenlemeler içermekle birlikte, yukarıda üç başlık altında açıkladığımız muhalefet şerhi doğrultusunda Genel Kurul’da Teklif metninin

Anayasa ve İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi gerekleri çerçevesinde düzeltilmesi için daha ayrıntılı açıklamalar yapma hakkımızı saklı tutuyoruz.

Suat Özcan
Muğla

Yıldırım Kaya
Ankara

Ali Keven
Yozgat

Mustafa Adıgüzel
Ordu

Özcan Özel
Yalova

Serkan Topal
Hatay

MUHALEFET ŞERHİ

2/1490 Esas Numaralı ‘‘Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’’ne ilişkin muhalefet Őerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarız.

2/1490 Sayılı “Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, 9 Ocak 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu’nda görüşülmüştür.

Sinema sektörünün kamu eliyle desteklenmesi film üretimi ve izleyici sayılarında önemli miktarlarda artışa neden olmaktadır. Türkiye % 56’lık yerli film izlenme oranı ile Avrupa’da bu kategoride birinci sıradadır. Yerli filmlerin dünyanın önemli sinema festivallerinde elde ettiği başarılar, kazandığı ödüller, ülke tanıtımına ve ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu bağlamda film yapımlarının kendi ülkelerine döviz girdisi sağlama, kültürel bilgi aktarımı, ana ve yan sektörlerde istihdam olanakları gibi önemli katkıları söz konusudur.

Bu kanun teklifinin temel gerekçesi, hâlihazırda yürürlükteki kanunun eksiklerini gidermeye yönelmekle birlikte, sinema filmlerinin desteklenmesi işinin kolaylaştırılması öngörülmektedir. Ortak dış yapım desteğinin bu teklifle tanımlanmış olması, Türkiye’nin dünyaya tanıtımı açısından önemli bir adıma işaret etmektedir. Yanı sıra, sinema sektörünün yapacağı ortak çalışma ve işbirlikleri, bu sektörün tecrübe ve pazarlama kapasitesine olumlu katkılar sağlama potansiyeli taşımaktadır. Ancak önerilen teklifte bazı maddelerle öngörülen değişiklikler, bu teklifi eski kanunun gerisine düşürmüştür. Bu bağlamda:

5224 sayılı Kanununun 2. Maddesinde ifadesini bulan, “Üretilen eserlerin daha fazla seyirciyle buluşması, ülkemizin önemli film çekim merkezlerinden biri olması ve film turizminin desteklenmesi amacıyla Bakanlıkça sinema alanında sağlanabilecek destek türleri; proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurmaca film yapım, belgesel film yapım, ortak yapım, senaryo ve diyalog yazma, animasyon film yapımı, kısa film yapımı, çekim sonrası dağıtım ve tanıtım”a eklenen *dizi film* ibaresi, yabancı film yapım ve yerli film gösterimi arasına alınarak dikkatlerden kaçırılmak istenmektedir.

Teklifte yer alan *dizi film* ibaresi ile reyting kaygısına kurban edilmiş oldukça nitelikli kültür, sanat, edebiyat programları yerine sayıları ve yayın süreleri hızla artan dizilere de finansal destek öngörülmektedir. Dizilerdeki bu niceliksel artışın, özellikle içerdiği konular sebebiyle niteliksel bir sıçramaya yol açmadığı çeşitli araştırma verileriyle de ortaya konulmuştur. Bugün geldiğimiz noktada adeta eğlence kutusuna dönüştürülen televizyonda, günlük yaşam gerçekliği ile bağdaşmayan, kısa yoldan sınıf atlama amacı güden bir mantık dizgesiyle

hareket eden, toplumsal dayanışmayı ve sosyal içermeyi sağlamak yerine nefret söylemi barındıran, toplumun bütün ötekileştirilen kırılğan kesimlerini yok sayan ve en çok da şiddeti kutsayan dizi film yapımları dikkat çekmektedir.

Bu nitelikleriyle toplumsal uyum ve dayanışma duygularını artırmak yerine izleyicileri pasif özne konumuna indirgeyen popüler kültür ürünü olan dizilere finansal destek vermek yerine, nitelikli sinema filmleri ve belgeseller daha çok desteklenmelidir. İfade edilen bütün bu gerekçelerle, *dizi film* ibaresinin bütün teklif metninden çıkarılması doğru bir adım olacaktır.

Bu kanun teklifinin 2. Maddesi ile, 5224 sayılı Kanununun 6 ıncı maddesinin içeriğini oluşturan “destekleme kurulları”nın yapısında birtakım değişiklikler öngörülmektedir. Kanun teklifine göre, destekleme kurulu toplam yedi üyeden oluşmaktadır. Ancak bu kurulu oluşturan yedi üyeden sadece üçü Sinema Meslek Birlikleri tarafından belirlenerek Bakanlığa önerilecektir. Ancak destekleme kurulunun geriye kalan dört üyesi ise, tamamen Bakanlık inisiyatifiyle belirlenecektir. Bu haliyle destekleme kurulu üyelerinin belirlenme biçimi son derece sakıncalıdır. Yapısı bu şekilde teşekkül edilecek destekleme kurulların her yönüyle Bakanlığın denetiminde ve gözetiminde olacağı aşikârdır. Bu durum, destekleme komisyonu marifetiyle oluşturulan proje değerlendirme komisyonlarının iktidar partisinin ve ilgili Bakanlığın baskısı altında olacağının kanıtıdır.

Bu kurul marifetiyle oluşturulan komisyonların doğru proje seçebilmesi için özellikle yönetmen, yapımcı ve senarist ağırlıklı olması, siyasetler üstü yeterlilik ölçütlerini dikkate alması şarttır. Oysa bu kanun teklifinde yer alan kurulun yapısı, iyi bir film projesini değerlendirmekten ziyade çeşitli ilişkileri değerlendirme ihtimalini ortaya koymaktadır.

İktidar partisi ve hükümet baskı altında yapılacak proje değerlendirmelerinin hakkaniyetten ve liyakatten uzak olacağını söylemek abartılı olmayacaktır. Son kertede hak eden projeye değil de, siyasi iktidar tarafından uygun görülene desteğin, onayın verileceği bir duruma zemin hazırladığı için, teklifin bu maddesi oldukça sıkıntılıdır.

Yürürlükte olan 5224 sayılı Kanununun 7 inci maddesinin 1 inci fıkrası ile ilgili kanun teklifinin 3. Maddesinde yer alan, "Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler, ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz." ibaresi bu kanun teklifi metninde de yerini korumaktadır. Oysa yürürlükteki kanunun eksiklerini giderme iddiası olan, sözümüne daha

ilerici bir teklifin komisyona getirildiği söylemini çürütmektedir. Yürürlükteki kanunda bu ibarenin durması, teklifte herhangi bir değişikliğe gidilmemesi, metinden çıkarılmaması sansürcü anlayışın tezahürüdür. Oysa 2004 yılında yürürlüğe giren kanun, askeri vesayet anlayışı olan sansürcü ve yasakçı anlayışı kaldırmış ve tam tersine bağımsız üretimin desteklenmesini ön görmüştür.

Mehmet Ruştü Tiryaki
Batman

MUHALEFET ŞERHİ

2/1490-Esas numaralı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifine ilişkin muhalefet şerhimizi bilgilerinize sunuyoruz.

Bu teklif genel anlamda değerlendirildiğinde, eksikler ve düzeltilmesi gereken maddeler olmakla birlikte, Türk sinema sektörünün gelişimi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, uluslararası alanda rekabet gücünün artırılması, ülkemizin film üretim merkezlerinden biri haline gelmesi açısından sinema sektörünün beklediği değişikliklerin bir kısmını karşılamaktadır.

Bu teklife itirazımız Destekleme Kurullarının seçimi ile ilgilidir. Meslek birlikleri tarafından belirlenecek üç sektör temsilcisi ile yapımcı, yönetmen, senaryo ve diyalog yazarı, oyuncu, sinema salonu işletmecileri, film dağıtıcıları, yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri ve üniversitelerin sinema alanında eğitim veren bölümlerinde görev yapan öğretim üyeleri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek üç üye ve bir Bakanlık temsilcisi olmak üzere yedi üyeden oluşmaktadır.

Bakanlık Türk sinemasının gelişmesini istiyorsa hangi senaryo ve yapımın desteklenmesi konusuna aslında hiç karışmamalıdır. Konuyu takip için bir temsilci bulundurması yeterlidir.

Mesleki yeterlilik, destekleme kurulları ve komisyonu oluşumunun ana ilkesi olmalıdır.

Sinema destekleme kurullarında yönetmen, yapımcı ve senarist gibi sektörün gerçek sahiplerinin ağırlıklı olması gerekir ki, bu belirlemeyi de bakanlık yapmamalı, meslek birlikleri, temsilcilerini kendi aralarından seçmelidir.

Bakanlığın belirlediği üyelerin verecekleri kararlarda, bakanlığın istek ve görüşlerini yansıtmaları muhtemeldir.

Sinemaya siyaset girerse özgünlük ve özgürlük ortadan kalkar.

Yasa bu haliyle çıkarsa değerlendirmeler sinemayı değil, kendine yakın siyasi bireylere yönelir ki bu da sinemamızın önünün daha da açılması hedefini sekteye uğratar ve bu yasa eliyle sinemanın önü tıkanır.

Ayrıca teklifte destekleme kurul üyeleri, hangi senaryoyu, hangi yapımı neye göre destekliyor belli değil. Bu konu açılmalıdır. Kapalı Devre Sistemi ile yapılan bu desteklemeler kesinlikle adil değildir.

Hem kurul üyelerinin zan altında kalmasını engellemek, hem de daha adil ve şeffaf bir destekleme sağlanması amacıyla kurul üyelerinin, senaryoya veya yapıma verdiği oyu gerekçeli kararları ile kamuoyu ile paylaşması kanun teklifinde yer almalıdır.

Yine yürürlükte olan ve bu kanun teklifinde yer alan “Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler, ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz” önermesi bulunuyor.

Bugünün Türkiye’inde doğru haber alma hakkına uygulanan her türlü sansür göz önüne alındığında, bu ifade kamuoyunda bir sansür mekanizması oluşacağı kanısını kuvvetlendirmektedir.

Uygun veya uygun bulunmayan filmler hangi değerlendirmelerden geçirilecektir. Kriterlerin belirlenmesi gerekiyor. Aksi takdirde bugünün veya yarının iktidarlarının zihniyetine uymayan her başarılı yapım gün yüzü göremeyecektir. Bu durum sanatın ruhuna aykırıdır. Bu yüzden bu önerme “Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler gerekçeleri ile kamuoyu ile paylaşılır. Ticari dolaşıma ve gösterime uygun olmadığı tavsiyesi yapılır” şeklinde olmalıdır.

Diğer önemli bir husus da bu teklifte yer almayan ama sinema sektörünün en önemli konusu olan “Film dağıtım Tekelleri” konusudur.

Sermayenin temel derdi kâr elde etmek olduğundan, tekel olmuş bir işletme, gösterime girecek filmlerde “seçicilik” hakkını kullanmayı bir “hak” olarak görmektedir. Fazla sayıda kopya ve büyük reklâm bütçeleri olmayan birçok değerli film, ancak kıyıda köşede kalmış salonlarda kendisine yer bulmakta ya da hiç bulamamaktadır.

Türkiye’de henüz sinema sanatının korunması ve seyirciye ulaştırılması konusunda teşvikler ve salonların uyması gereken yasal bir düzenleme olmadığı için, uluslararası ödülleri kazanmış ve ülkesinin yüz akı olmuş bir filmin seyirciye ulaşması, sinema salonu tekeli oluşturmuş işletmecinin kararına kalıyor. İnsanımıza izlemede seçme hakkı bırakılmıyor. Bu tekellerin kırılması için yasal önlemler alınmalıdır.

İsmail Konuk
Adana

Şenol Bal
Ankara

HATAY MİLLETVEKİLİ HÜSEYİN YAYMAN VE
15 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

SİNEMA FİLMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
VE SINIFLANDIRILMASI İLE DESTEKLENMESİ
HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “kurgu” ibaresi “kurmaca” şeklinde, (f) bendinde yer alan “ticarî dolaşıma ve gösterime” ibaresi “ticarî dolaşıma veya gösterime” şeklinde değiştirilmiş, “kayıt ve tescile de esas olacak şekilde” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş ve (c), (d), (e) ve (g) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“j) Dizi film: Düzenli veya belirli aralıklarla birbirinin devamı olacak şekilde karasal, uydu, kablo, sayısal ve benzeri ortamlarda yayınlanan ve çoğunlukla aralarında konu bütünlüğü olan bölümlerden oluşan filmleri,”

MADDE 2- 5224 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Destekleme kurulları ve komisyonu

MADDE 6- Proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurmaca film yapım, uzun metrajlı sinema film yapım, ortak yapım, senaryo ve diyalog yazım, animasyon film yapım, kısa film yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası, dağıtım ve tanıtım ile yerli film gösterim destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere ihtisas alanlarına göre sayısı dördü geçmemek üzere destekleme kurulları oluşturulur.

Destekleme kurulları, ilgili alan meslek birlikleri tarafından belirlenecek üç sektör temsilcisi ile yapımcı, yönetmen, senaryo ve diyalog yazarı, oyuncu, sinema salonu işletmecileri, film dağıtımçıları, yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri ve üniversitelerin sinema alanında eğitim veren bölümlerinde görev yapan öğretim üyeleri arasından Bakanlık

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

SİNEMA FİLMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
VE SINIFLANDIRILMASI İLE DESTEKLENMESİ
HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan “ticarî dolaşıma ve gösterime” ibaresi “ticarî dolaşıma veya gösterime” şeklinde değiştirilmiş, “kayıt ve tescile de esas olacak şekilde” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş ve (c), (d), (e) ve (g) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“j) Dizi film: Düzenli veya belirli aralıklarla birbirinin devamı olacak şekilde karasal, uydu, kablo, sayısal ve benzeri ortamlarda yayınlanan ve çoğunlukla aralarında konu bütünlüğü olan bölümlerden oluşan filmleri,”

MADDE 2- 5224 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Destekleme kurulları ve Komisyon

MADDE 6- Proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurgu film yapım, uzun metrajlı sinema film yapım, ortak yapım, senaryo ve diyalog yazım, animasyon film yapım, kısa film yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası, dağıtım ve tanıtım ile yerli film gösterim destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere ihtisas alanlarına göre sayısı dördü geçmemek üzere destekleme kurulları oluşturulur.

Destekleme kurulları, ilgili alan meslek birlikleri tarafından belirlenecek üç sektör temsilcisi ile yapımcı, yönetmen, senaryo ve diyalog yazarı, oyuncu, sinema salonu işletmecileri, film dağıtımçıları, yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri ve üniversitelerin sinema alanında eğitim veren bölümlerinde görev yapan öğretim üyeleri arasından Bakanlık

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ve
15 Milletvekilinin Teklifi)

tarafından belirlenecek üç üye ve bir Bakanlık temsilcisi olmak üzere yedi üyeden oluşur. Bakanlık temsilcisi Kurulun başkanıdır.

Destekleme kurullarının meslek birlikleri tarafından belirlenecek üyelerinin, Bakanlığın talep tarihinden itibaren on beş gün içinde bildirilmemesi halinde bu üyeler meslek birlikleri üyeleri arasından Bakanlıkça seçilir.

Destekleme kurulları en az dört üyenin katılımı ile toplanır ve dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Destekleme kurullarının kararları Bakanlık onayı ile yürürlük kazanır. Onaylanmayan kararlar yeniden değerlendirilmek üzere destekleme kurullarına iade edilir. Destekleme kurullarının son kararı Bakanlığın onayına tekrar sunulur, bu durumda da onaylanmayan kararlar geçersiz sayılır.

Destekleme kurullarında görev yapan üyelere, yılda dört toplantıdan fazla olmamak üzere her toplantı günü için (5300) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden Bakanlık bütçesinden toplantı ücreti ödenir. Destekleme kurul ve komisyon üyelerinin toplantılara ilişkin yol ve konaklama giderleri Bakanlıkça karşılanır.

Dizi film ile yabancı film yapım destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere; Bakan Yardımcısı, Sinema Genel Müdürü, Tanıtma Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İşler Genel Müdürü, ilgili alan meslek birlikleri tarafından önerilen sektör temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye, film yapımcıları, dağıtımçıları ve yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye olmak üzere sekiz üyeden oluşan Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonu oluşturulur. Bakan Yardımcısı Komisyonun başkanıdır. Destekleme komisyonu en az beş üyenin katılımı ile toplanır ve beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır.

(Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

tarafından belirlenecek üç üye ve bir Bakanlık temsilcisi olmak üzere yedi üyeden oluşur. Bakanlık temsilcisi kurulun başkanıdır.

Destekleme kurullarının meslek birlikleri tarafından belirlenecek üyelerinin, Bakanlığın talep tarihinden itibaren on beş gün içinde bildirilmemesi halinde bu üyeler meslek birlikleri üyeleri arasından Bakanlıkça seçilir.

Destekleme kurulları en az dört üyenin katılımı ile toplanır ve en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Destekleme kurullarının kararları Bakanlık onayı ile yürürlük kazanır. Onaylanmayan kararlar yeniden değerlendirilmek üzere destekleme kurullarına iade edilir. Destekleme kurullarının son kararı Bakanlığın onayına tekrar sunulur, bu durumda da onaylanmayan kararlar geçersiz sayılır.

Destekleme kurullarında görev yapan üyelere, yılda dört toplantıdan fazla olmamak üzere her toplantı günü için (5300) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden Bakanlık bütçesinden toplantı ücreti ödenir. Destekleme kurulları ve Komisyon üyelerinin toplantılara ilişkin yol ve konaklama giderleri Bakanlıkça karşılanır.

Dizi film ile yabancı film yapım destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere; Bakan Yardımcısı, Sinema Genel Müdürü, Tanıtma Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İşler Genel Müdürü, ilgili alan meslek birlikleri tarafından önerilen sektör temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye, film yapımcıları, dağıtımçıları ve yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye olmak üzere sekiz üyeden oluşan Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonu oluşturulur. Bakan Yardımcısı Komisyonun başkanıdır. Komisyon en az beş üyenin katılımı ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır.

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ve
15 Milletvekilinin Teklifi)

Destekleme kurullarının ve Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonunun kuruluşu, üyelerin görev süreleri ile çalışma usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 3- 5224 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Ülke içinde üretilen veya ithal edilen sinema filmlerinin, ticarî dolaşıma veya gösterime sunulmasından önce değerlendirilmesi ve sınıflandırılması yapılır. Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler, ticarî dolaşıma ve gösterime sunulamaz.

Değerlendirme ve sınıflandırması yapılmamış olan sinema filmleri, festival, özel gösterim ve benzeri kültürel ve sanatsal etkinliklerde ancak 18+ yaş işareti ile gösterilir. Daha önce Bakanlıkça değerlendirme ve sınıflandırması yapılan filmler, ilgili etkinliklerde aldıkları işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilir. Söz konusu etkinliklerde gösterimi yapılacak olan filmlerin taşımaları gereken işaret ve ibarelerin her türlü tanıtım ve gösterim alanında kullanılması zorunludur.”

MADDE 4- 5224 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8- Destek başvuruları ülke içinde yerleşik gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılır.

Destek tutarı; proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurmaca film yapım, uzun metrajlı sinema film yapım, ortak yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası ile dağıtım ve tanıtım destek türleri için başvuruda belirtilen toplam bütçenin yüzde ellisini aşamaz. Animasyon film yapım, kısa film yapım, senaryo ve diyalog yazımı ile yerli film gösterim destek türleri için başvuruda belirtilen toplam bütçenin tamamı desteklenebilir. Yabancı film yapım destek türü için destek tutarı ülke içinde harcanan ve Bakanlıkça kabul edilen tutarın yüzde otuzunu aşamaz.

Bu Kanun kapsamındaki bütün destekler geri ödemesiz olarak verilir.

(Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Destekleme kurullarının ve Komisyonun kuruluşu, üyelerin görev süreleri ile çalışma usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 3- 5224 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Ülke içinde üretilen veya ithal edilen sinema filmlerinin, ticarî dolaşıma veya gösterime sunulmasından önce değerlendirilmesi ve sınıflandırılması yapılır. Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler, ticarî dolaşıma ve gösterime sunulamaz.

Değerlendirme ve sınıflandırması yapılmamış olan sinema filmleri; festival, özel gösterim ve benzeri kültürel ve sanatsal etkinliklerde ancak 18+ yaş işareti ile gösterilir. Daha önce Bakanlıkça değerlendirme ve sınıflandırması yapılan filmler, ilgili etkinliklerde aldıkları işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilir. Söz konusu etkinliklerde gösterimi yapılacak olan filmlerin taşımaları gereken işaret ve ibarelerin her türlü tanıtım ve gösterim alanında kullanılması zorunludur.”

MADDE 4- 5224 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8- Destek başvuruları ülke içinde yerleşik gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılır.

Destek tutarı; proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurgu film yapım, uzun metrajlı sinema film yapım, ortak yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası ile dağıtım ve tanıtım destek türleri için başvuruda belirtilen toplam bütçenin %50'sini aşamaz. Animasyon film yapım, kısa film yapım, senaryo ve diyalog yazımı ile yerli film gösterim destek türleri için başvuruda belirtilen toplam bütçenin tamamı desteklenebilir. Yabancı film yapım destek türü için destek tutarı ülke içinde harcanan ve Bakanlıkça kabul edilen tutarın %30'unu aşamaz.

Bu Kanun kapsamındaki bütün destekler geri ödemesiz olarak verilir.

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ve
15 Milletvekilinin Teklifi)

Kanun, yönetmelik ve destek sözleşmesinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya desteğin haksız alındığının tespiti halinde destek tutarı, desteğin ödendiği tarihten geri alındığı tarihe kadar geçen süre için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre hesaplanacak faizi ile birlikte geri alınır. Bakanlık, geri alınmasına karar verilen destekler için, destek tutarının ve faizinin bir ay içinde ödenmesini desteği alana bildirir. Bu süre içinde ödenmeyen tutarlar Bakanlığın bildirim üzerine ilgili vergi dairesi tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Desteklere ilişkin başvuru şartları, değerlendirme ölçütleri, destek alanın yükümlülükleri, ödeme şekilleri, harcama belgeleri, proje teslim süreleri, teminat ve kefalet hükümleri ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 5- 5224 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Etkinlik ve projeler ile sinema sanatçılarının desteklenmesi

MADDE 9- Bakanlık, sinema alanındaki etkinlik, proje ve faaliyetleri destekleyebilir, düzenleyebilir, ödüller verebilir. Uluslararası festivallere ve yarışmalara katılım ile bunlara ilişkin tanıtım faaliyetlerini destekleyebilir.

Bakanlık, kamu kurum, kuruluş ve kamu tüzel kişilerine sinema donanım desteği verebilir, ihtiyaç sahibi sinema sanatçılarına veya sinema sektörü çalışanlarına maddi destek sağlayabilir.”

MADDE 6- 5224 sayılı Kanununun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bakanlık, sinema alanında arşiv veya müze oluşturulmasını teminen yurtiçi veya yurtdışından eser ya da çoğaltılmış nüshaları ve sinema ile ilgili diğer materyalleri satın alma veya bağış yoluyla temin edebilir.”

(Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kanun, yönetmelik ve destek sözleşmesinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya desteğin haksız alındığının tespiti halinde destek tutarı, desteğin ödendiği tarihten geri alındığı tarihe kadar geçen süre için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre hesaplanacak faizi ile birlikte geri alınır. Bakanlık, geri alınmasına karar verilen destekler için, destek tutarının ve faizinin bir ay içinde ödenmesini desteği alana bildirir. Bu süre içinde ödenmeyen tutarlar Bakanlığın bildirim üzerine ilgili vergi dairesi tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Desteklere ilişkin başvuru şartları, değerlendirme ölçütleri, destek alanın yükümlülükleri, ödeme şekilleri, harcama belgeleri, proje teslim süreleri, teminat ve kefalet hükümleri ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 5- 5224 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Etkinlik ve projeler ile sinema sanatçılarının desteklenmesi

MADDE 9- Bakanlık, sinema alanındaki etkinlik, proje ve faaliyetleri destekleyebilir, düzenleyebilir ve bu alanda ödüller verebilir. Uluslararası festivallere ve yarışmalara katılım ile bunlara ilişkin tanıtım faaliyetlerini destekleyebilir.

Bakanlık, kamu kurum, kuruluş ve kamu tüzel kişilerine sinema donanım desteği verebilir, ihtiyaç sahibi sinema sanatçılarına veya sinema sektörü çalışanlarına maddi destek sağlayabilir.”

MADDE 6- 5224 sayılı Kanununun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bakanlık, sinema alanında arşiv veya müze oluşturulması amacıyla yurt içi veya yurt dışından eser ya da çoğaltılmış nüshaları ve sinema ile ilgili diğer materyalleri satın alma veya bağış yoluyla temin edebilir.”

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ve
15 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 7- 5224 sayılı Kanunun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 11- Bu Kanunun amacı doğrultusunda kullanılmak üzere;

a) 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21 inci maddesinin (I) numaralı bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri uyarınca ayrılan paylar,

b) Bu Kanun kapsamında Bakanlıkça gerçekleştirilecek iş ve işlemlerden alınacak ücretler,

Bakanlık Merkez Muhasebe Birimi hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Her yıl, kesinleşmiş bir önceki yıl bütçesine gelir kaydedilen tutardan az olmamak üzere ilgili tertiplere ayrıca ödenek konur. Bu ödeneklerden kullanılmayan tutarlar, ertesi yıl Bakanlık bütçesine devren ödenek kaydedilir.

Bakanlık, bu Kanunda sayılan destek türleri için Cumhurbaşkanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla gelecek yıllara sari taahhüt ve sözleşmeler yapmaya yetkilidir.

Bakanlık bütçesi, Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü kaynakları ve Bakanlığın özel hesapları bu Kanunda belirtilen destekler için kullanılabilir.”

MADDE 8- 5224 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşaret ve ibarelerin kullanılmaması ve denetim

MADDE 13- Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmaması, zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin değerlendirme ve sınıflandırma sonrasında her türlü tanıtım ve gösterim alanında ve taşıyıcı materyal üzerinde kullanılmaması veya yanıltıcı şekilde kullanılması halinde mahallin mülki idare amiri tarafından filmlerin gösterim ve dağıtımı işaret ve ibareler kullanılıncaya kadar durdurulur ve ilgililer hakkında bu maddede öngörülen idari para cezaları uygulanır.

Sinema filmi öncesinde gösterilen reklamların süresi en fazla on dakikadır. Fragman

(Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7- 5224 sayılı Kanunun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 11- Bu Kanunun amacı doğrultusunda kullanılmak üzere;

a) 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (I) numaralı bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri uyarınca ayrılan paylar,

b) Bu Kanun kapsamında Bakanlıkça gerçekleştirilecek iş ve işlemlerden alınacak ücretler,

Bakanlık Merkez Muhasebe Birimi hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Her yıl, kesinleşmiş bir önceki yıl bütçesine gelir kaydedilen tutardan az olmamak üzere ilgili tertiplere ayrıca ödenek konur. Bu ödeneklerden kullanılmayan tutarlar, ertesi yıl Bakanlık bütçesine devren ödenek kaydedilir.

Bakanlık, bu Kanunda sayılan destek türleri için Cumhurbaşkanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla gelecek yıllara sari taahhüt ve sözleşmeler yapmaya yetkilidir.

Bakanlık bütçesi, Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü kaynakları ve Bakanlığın özel hesapları bu Kanunda belirtilen destekler için kullanılabilir.”

MADDE 8- 5224 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşaret ve ibarelerin kullanılmaması ve denetim

MADDE 13- Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmaması, zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin değerlendirme ve sınıflandırma sonrasında her türlü tanıtım ve gösterim alanında ve taşıyıcı materyal üzerinde kullanılmaması veya yanıltıcı şekilde kullanılması halinde mahallin mülki idare amiri tarafından filmlerin gösterim ve dağıtımı, işaret ve ibareler kullanılıncaya kadar durdurulur ve ilgililer hakkında bu maddede öngörülen idari para cezaları uygulanır.

Sinema filmi öncesinde gösterilen reklamların süresi en fazla on dakikadır. Fragman

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ve
15 Milletvekilinin Teklifi)

gösterim süresi en az üç en fazla beş dakikadır. Kamu spotları ve sosyal sorumluluk projelerine ilişkin gösterimler belirtilen sürelerle dahil edilmez. Sinema filmi gösterim arası on beş dakikayı aşamaz.

Sinema salonu işletmecileri, izleyici sayısının artırılmasına yönelik kampanya ve toplu satış faaliyetlerini ancak filmin yapımıcısı ve varsa dağıtımıcısı ile yapılacak sözleşmeler aracılığı ile gerçekleştirir.

Sinema salonu işletmecileri, film gösterimleri ile ilgili bilgileri Bakanlığa iletmek üzere Bakanlıkça belirlenen donanım ve yazılımı işler halde bulundurmakla yükümlüdür. Yapılan denetimlerde belirlenen eksiklerin giderilmesi için sinema salonu işletmecilerine altmış gün süre verilir.

Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uymayan, zorunlu tutulduğu halde gerekli işaret ve ibareleri kullanmayan veya yanıltıcı şekilde kullanan film yapımıcısına yirmi bin Türk Lirası,

b) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmayan filmlerin dağıtımını yapanlara yirmi bin Türk Lirası,

c) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmayan filmlerin gösterimini yapanlar ile gerekli işaret ve ibareleri kullanmadan veya yanıltıcı şekilde kullanarak film gösterimi yapanlara elli bin Türk Lirası,

d) Gösterim ve tanıtım alanlarında gerekli işaret ve ibareleri kullanmadan etkinlik düzenleyenlere film başına yirmi bin Türk Lirası,

e) Reklam, fragman ve film arası sürelerine uymadan gösterim yapan sinema salonu işletmecilerine salon başına elli bin Türk Lirası,

f) Dördüncü fıkrada yer alan yükümlülüğü yerine getirmeyen sinema salonu işletmecilerine salon başına elli bin Türk Lirası, idarî para cezası verilir.

(Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gösterim süresi en az üç, en fazla beş dakikadır. Kamu spotları ve sosyal sorumluluk projelerine ilişkin gösterimler belirtilen sürelerle dahil edilmez. Sinema filmi gösterim arası on beş dakikayı aşamaz.

Sinema salonu işletmecileri, izleyici sayısının artırılmasına yönelik kampanya ve toplu satış faaliyetlerini ancak filmin yapımıcısı ve varsa dağıtımıcısı ile yapılacak sözleşmeler aracılığı ile gerçekleştirir.

Sinema salonu işletmecileri, film gösterimleri ile ilgili bilgileri Bakanlığa iletmek üzere Bakanlıkça belirlenen donanım ve yazılımı işler halde bulundurmakla yükümlüdür. Yapılan denetimlerde belirlenen eksiklerin giderilmesi için sinema salonu işletmecilerine altmış gün süre verilir.

Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uymayan, zorunlu tutulduğu halde gerekli işaret ve ibareleri kullanmayan veya yanıltıcı şekilde kullanan film yapımıcısına yirmi bin Türk lirası,

b) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmayan filmlerin dağıtımını yapanlara yirmi bin Türk lirası,

c) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmayan filmlerin gösterimini yapanlar ile gerekli işaret ve ibareleri kullanmadan veya yanıltıcı şekilde kullanarak film gösterimi yapanlara elli bin Türk lirası,

d) Gösterim ve tanıtım alanlarında gerekli işaret ve ibareleri kullanmadan etkinlik düzenleyenlere film başına yirmi bin Türk lirası,

e) Reklam, fragman ve film arası sürelerine uymadan gösterim yapan sinema salonu işletmecilerine salon başına elli bin Türk lirası,

f) Dördüncü fıkrada yer alan yükümlülüğü yerine getirmeyen sinema salonu işletmecilerine salon başına elli bin Türk lirası, idarî para cezası verilir.

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ve
15 Milletvekilinin Teklifi)

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları mahallin mülkî idare amiri tarafından verilir. İdarî para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. İdarî para cezasının ödenmiş olması yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

Bu Kanun kapsamında, denetimleri gerçekleştirmek üzere mahallin mülkî idare amirlerince denetim komisyonları kurulur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 9- 5224 sayılı Kanununun 14 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Film çekim koordinasyon komisyonu ve çekim izni

MADDE 14- Sinema ve dizi film çekimlerine ilişkin ihtiyaç ve çözümlerin tespiti, kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ile kamuya ait alanlardaki çekim ücret tarifesinin ve çekim güvenliği esaslarının belirlenmesini teminen ihtiyaç duyulan illerde Bakanlıkça film çekim koordinasyon komisyonu oluşturulur.

Film çekim koordinasyon komisyonu bulunan illerde, belirlenen film çekim ücret tarifesi dışında herhangi bir tarife belirlenemez.

Sinema ve dizi filmler için belirlenen ücret tutarı, çekim yapılan alandan sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarının ya da mahalli idarelerin muhasebe birimlerinin ilgili hesaplarına yatırılır. Çekim yapılan alandan sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşları merkezi yönetim bütçesine dahil kamu kurum ve kuruluşları ise ücret tutarı genel bütçeye gelir kaydedilir.

Film çekim koordinasyon komisyonun oluşumu, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, Türkiye’de ticarî amaçla ya da Bakanlığın görev alanına giren konularda bilimsel araştırma veya inceleme amacıyla film çekmek isteyen yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerin tabi olacağı hükümler ile ortak yapım esasları Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

(Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu maddede öngörülen idari para cezaları mahallin mülki idare amiri tarafından verilir. İdari para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. İdari para cezasının ödenmiş olması yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

Bu Kanun kapsamında, denetimleri gerçekleştirmek üzere mahallin mülki idare amirlerince denetim komisyonları kurulur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 9- 5224 sayılı Kanununun 14 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Film çekim koordinasyon komisyonu ve çekim izni

MADDE 14- Sinema ve dizi film çekimlerine ilişkin ihtiyaç ve çözümlerin tespiti, kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ile kamuya ait alanlardaki çekim ücret tarifesinin ve çekim güvenliği esaslarının belirlenmesini teminen ihtiyaç duyulan illerde Bakanlıkça film çekim koordinasyon komisyonu oluşturulur.

Film çekim koordinasyon komisyonu bulunan illerde, belirlenen film çekim ücret tarifesi dışında herhangi bir tarife belirlenemez.

Sinema ve dizi filmler için belirlenen ücret tutarı, çekim yapılan alandan sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarının ya da mahalli idarelerin muhasebe birimlerinin ilgili hesaplarına yatırılır. Çekim yapılan alandan sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarının, merkezi yönetim bütçesine dahil kamu kurum ve kuruluşları olması durumunda, ücret tutarı genel bütçeye gelir kaydedilir.

Film çekim koordinasyon komisyonun oluşumu, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, Türkiye’de ticarî amaçla ya da Bakanlığın görev alanına giren konularda bilimsel araştırma veya inceleme amacıyla film çekmek isteyen yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerin tabi olacağı hükümler ile ortak yapım esasları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

(Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman ve
15 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 5224 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu Kanunda öngörülen kurullar ve komisyonlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde oluşturulur. Bu kurullar ve komisyonlar oluşturuluncaya kadar mevcut kurullar ve komisyonlar görevine devam eder.

Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulur. Yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar, mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilmiş olan destekler ve bunların geri ödemeleri için bu Kanunun değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Film çekim koordinasyon komisyonu kurulan illerde, komisyonca tarife belirlenmesinden önce yapılan film çekim başvuruları hariç olmak üzere daha önce belirlenmiş tarifeler uygulanmaz.

MADDE 11- 5224 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında ve 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kayıt ve tescile de esas olacak şekilde” ibareleri madde metninden çıkarılmış ve 5 inci, 12 nci, 15 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 12- Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesi ile 5224 sayılı Kanunun değiştirilen 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası ve beşinci fıkrasının (e) bendi 1/7/2019 tarihinde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 13- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 5224 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddeyi ihdas eden Kanunda öngörülen kurullar ve komisyonlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde oluşturulur. Bu kurullar ve komisyonlar oluşturuluncaya kadar mevcut kurullar ve komisyonlar görevine devam eder.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunda öngörülen yönetmelikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulur. Yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar, mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilmiş olan destekler ve bunların geri ödemeleri için bu Kanunun bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Film çekim koordinasyon komisyonu kurulan illerde, komisyonca tarife belirlenmesinden önce yapılan film çekim başvuruları hariç olmak üzere daha önce belirlenmiş tarifeler uygulanmaz.”

MADDE 11- 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında ve 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kayıt ve tescile de esas olacak şekilde” ibareleri madde metninden çıkarılmış ve 5 inci, 12 nci, 15 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 12- Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesi ile değiştirilen 5224 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası ve beşinci fıkrasının (e) bendi 1/7/2019 tarihinde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 13- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.